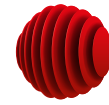

KU LEUVEN

KU[N]ST LEUVEN

500 JAAR UTOPIA — STADSFESTIVAL LEUVEN

THE FUTURE IS MORE
500 JAAR UTOPIA

STADSFESTIVAL LEUVEN PROGRAMMA

24.09.2016 - 17.01.2017

WWW.UTOPIALEUVEN.BE

500 jaar Utopia is een
initiatief van KU[N]ST Leuven,
het samenwerkingsverband
van de stad Leuven en
de KU Leuven

www.utopialeuven.be

*Utopia is een initiatief van KU[N]ST Leuven,
het samenwerkingsverband van de stad Leuven
en de KU Leuven.*

WELKOM OP 500 JAAR UTOPIA

THE FUTURE IS MORE

Precies 500 jaar geleden werd in Leuven het beroemde boek *Utopia* van Thomas More gedrukt. Hierin beschrijft hij het leven in de ideale samenleving. Vandaag is 'utopie' een woord dat nog volop leeft. Dromen we niet allemaal van een wereld die beter, mooier en rechtvaardiger is?

Op een briljante wijze analyseert Thomas More de toenmalige rampzalige sociaal-economische toestand van Engeland en beschrijft hij een 'utopisch' maatschappelijk alternatief. Dit maatschappelijk alternatief is op een eiland gesitueerd waar alles perfect is georganiseerd en iedereen gelukkig is.

Utopia blijft een interessante denkoefening omdat zijn thema's nog altijd bijzonder actueel zijn. More's boek beïnvloedt onze visie op de wereld zelfs nu nog. Dat het hier in Leuven is gedrukt is allesbehalve toevallig. Ook in de 16de eeuw was de universiteitsstad een internationaal gerenommeerd centrum van kennis en vernieuwing.

Dit najaar vieren we 500 jaar Utopia met een spraakmakende tentoonstelling in M - Museum Leuven en een wervelend stadsfestival. In deze gids vind je het complete overzicht van alle projecten. 500 jaar Utopia wordt met volle teugen genieten voor de Leuvenaars en voor toeristen uit binnen- en buitenland. Laten we er samen een onvergetelijk feest van maken!

RIK TORFS
Rector KU Leuven

KATLIJN MALFLIET
Vice-rector cultuur KU Leuven en co-voorzitter KU[N]ST Leuven

LOUIS TOBBACK
Burgemeester stad Leuven

DENISE VANDEVOORT
Schepen van cultuur stad Leuven
en co-voorzitter KU[N]ST Leuven

WEGWIJS IN 500 JAAR UTOPIA

UTOPIA FEEST! **P 6**

---

500 JAAR UTOPIA **P 8**

THOMAS MORE IN 500 WOORDEN **P 10**

HET GOUDEN BOEKJE UIT LEUVEN **P 14**

HET PROGRAMMA VAN 500 JAAR UTOPIA **P 18**

---

7 TIPS OM MEER TE HALEN UIT 500 JAAR UTOPIA **P 22**

DE TENTOONSTELLINGEN **P 26**

HET STADSFESTIVAL **P 62**

ALLE LOCATIES OP EEN KAART **P 102**

KALENDER **P 113**

UTOPIA FEEST!

500 JAAR UTOPIA OPENINGSHAPPENING ZATERDAG 24 SEPTEMBER BINNENSTAD LEUVEN

500 jaar Utopia opent met een groot feest in de Leuvense binnenstad. Het Ladeuzeplein vormt het hart van de festiviteiten. Tal van evenementen kleuren de stad en iedereen is van harte welkom om vier maanden Thomas More en 500 jaar Utopia samen in te zetten. Je vindt alle info op www.utopialeuven.be/opening

KOM LUISTEREN NAAR BELLS FOR UTOPIA EN MUSIC FOR PEACE

500 jaar Utopia start feestelijk met twee concerten. **Bells for Utopia** is een muzikale primeur. Op **zaterdag 24 september** in de namiddag spelen Philippe Beullens, Richard De Waardt, An Lommelen en Luc Rombouts gelijktijdig op de vier beiaarden in de stad. Ze spelen de top vijf songs van de publieksenquête:

[Welke muziek zou je meenemen naar je ideale wereld?](#)

Op **23, 24 en 25 september** kan je luisteren naar **Music for Peace**. In de kapel van het Heilig Hartinstituut Heverlee is er de indrukwekkende uitvoering van de anti-oorlogcompositie van Karl Jenkins *The Armed Man – A Mass for Peace*. Meer informatie lees je op pagina 76.

De grote Utopia finale

**ZONDAG
19 JANUARI**
SONGS FOR
UTOPIA

SONGS FOR UTOPIA HET DEPOT 19.01.2017 - 20 UUR

500 jaar Utopia krijgt een muzikale afsluiter van formaat. Een concert happening in Het Depot met topnamen uit de Belgische muziekwereld. Ronny Mosuse is gastheer van **Songs for Utopia**. Het thema is uiteraard Utopia: kan muziek de wereld verbeteren?

Zorg dat je erbij bent want in élk geval maakt muziek het leven aangenaamer. Kijk ook op pagina 77.

TICKETS & INFO

Het Depot
Martelarenplein 12
3000 Leuven
Tickets: € 16 - € 19

YOUTOPIA: DE KUNST VAN HET SAMENLEVEN IN LEUVEN

24.09.2016 - 30.04.2018

Dromen over de ideale samenleving is van alle tijden. Vandaag leeft de droom van Thomas More volop in ons stadshart. Het is net dat hart dat de samenleving zuurstof geeft. YOUtopia gaat anderhalf jaar lang op zoek naar de collectieve stadsdroom om samen de kunst van het samenleven te beleven. Het is een project voor en door Leuvenaars.

Hoe wordt samenleven volgens jou, andere bewoners van Leuven, en volgens Leuvense organisaties, een kunst?

YOUtopia verrast met diverse manifestaties en belevenissen, door te verbinden, bruggen te bouwen en dialoog op gang te brengen. Aan dit toekomstgericht samenlevingsproject kan ook jij (binnenkort) een brede sociale en creatieve invulling geven.

Bezoek www.youtopia.be voor meer informatie.

YOUtopia is een project van de directie cultuur, de dienst diversiteit en gelijke kansen van de stad Leuven.

500 JAAR UTOPIA

OP ZOEK NAAR UTOPIA: EEN SPRAAKMAKENDE TENTOONSTELLING

Meer dan
80 topstukken
van Vlaamse
meesters
en andere
kunstenaars

Werken die zelden of zelfs nog nooit samen te zien waren. Schilderijen, wandtapijten en unieke wetenschappelijke instrumenten.

De grote tentoonstelling **Op zoek naar Utopia** in **M - Museum Leuven** dompelt je onder in de kunst en de wetenschap van de 15de en 16de eeuw. De drang naar het onbekende en het dromen van een ideale wereld voert je langs vele hoogtepunten.

Wist je dat ook koningin Elisabeth II één van haar pronkstukken uitleent?

Lees meer over *Op zoek naar Utopia* op pagina 32. Tickets bestellen kan online via www.utopialeuven.be/tickets of aan het onthaal van M - Museum Leuven.

M - MUSEUM LEUVEN
20.10.2016 - 17.01.2017

UTOPIA STADSFESTIVAL: TENTOONSTELLINGEN, MUZIEK, DANS, THEATER, FILM EN EVENEMENTEN

Tentoonstellingen, theater, dans, film, muziek, lezingen, thematische stadswandelingen: Leuven viert 500 jaar Utopia met heel uiteenlopende projecten. Vanaf pagina 24 in deze brochure lees je alles over het programma.

Op www.utopialeuven.be staan aanvullingen op dit uitgebreide programma en lees je hoe je je plaatsen reserveert.

Alvast heel veel plezier. We zijn benieuwd naar jullie mening!

Deel ze op [#utopialeuven](https://twitter.com/utopialeuven)

TIP:

Met een voordelig Utopia Combiticket is de toegang tot de andere tentoonstelling Utopia & More in de Universiteitsbibliotheek inbegrepen én is de toegang tot de bibliotheektoeren gratis.

 [Facebook.com/utopialeuven](https://www.facebook.com/utopialeuven)

 [Twitter.com/utopialeuven](https://twitter.com/utopialeuven)

 [Instagram.com/utopialeuven](https://www.instagram.com/utopialeuven)

‘Thomas More was een complex, veelzijdig en moedig man die in zijn tijd de geesten beroerde en de verbeelding prikkelde. Zijn *Utopia* luidt een nieuw tijdperk voor het Europese denken in.’

© Naar Hans Holbein de jongere, Portret van Sir Thomas More, 1527. National Portrait Gallery, Londen

THOMAS MORE IN 500 WOORDEN

7 februari 1478. In het hartje van Londen ziet Thomas More het levenslicht. In zijn jeugd dient hij John Morton, Aartsbisschop van Canterbury en Lord Chancellor. Morton is verbluft van het talent van zijn page. De Aartsbisschop stuurt More daarom naar de Universiteit van Oxford om er te studeren.

Tijdens zijn opleiding in Oxford roept zijn vader hem terug naar Londen om er advocaat te worden. Zo treedt More toe tot de kringen van de Engelse humanisten. In Londen ontmoet hij Erasmus. Tussen More en Erasmus, de twee grote vertegenwoordigers van het humanisme, ontstaat een vriendschap voor het leven.

Erasmus is overigens degene die Thomas More aanraadt om de *Utopia* bij Dirk Martens in Leuven te laten drukken. Leuven was toen de thuishaven voor Erasmus. Hij is één van de stichters van het beroemde Collegium Trilingue. In 1504 begint More zijn parlementaire loopbaan als lid van het Engelse Lagerhuis. Hij valt al snel op door zijn redenaarskunst en gevatte opmerkingen.

In 1516 publiceert Thomas More uit ergernis een boek omdat in Engeland corruptie en wanbeleid welig tierden. Zijn antwoord is *Utopia*: een denkbeeldig eiland waar geluk en rechtvaardigheid heersen. Al snel komt het eerste exemplaar van *Utopia* van de pers in

Leuven bij drukker Dirk Martens. *Utopia* ademt de sfeer van een nieuwe maakbare maatschappij.

Wanneer koning Hendrik VIII zich uitroept tot hoofd van de Engelse kerk, neemt More ontslag. Hij weigert trouw te zweren aan de Successiewet, die de kinderen van Hendrik VIII en zijn tweede vrouw Anna Boleyn als erfgenamen uitroept. Daarom sluiten ze hem op in de Londense Tower.

Op 6 juli 1535 wordt Thomas More onthoofd. 400 jaar na zijn executie verklaart de Rooms-Katholieke Kerk hem heilig.

Thomas More was duidelijk een homo universalis. Hij was actief als staatsman, filosoof en schrijver. Hij is de patroonheilige van politici en één van de markantste figuren uit de westerse geschiedenis.

Daarnaast was More een echte familieman. Het liefst van al was hij thuis, omringd door zijn vrouw, kinderen, andere huisgenoten en een paar huisdieren. Thomas More was een complex, veelzijdig en moedig man die in zijn tijd de geesten beroerde en de verbeelding prikkelde. Zijn *Utopia* is een mijlpaal, een nieuw tijdperk voor het Europese denken.

Een ander toonaangevend werk uit de 16de eeuw is de Lof der Zotheid van zijn vriend Erasmus.

More's en Erasmus' meesterwerken hebben de westerse visie op de wereld en de maatschappij sterk beïnvloed.

Kunstenaars zochten hun inspiratie in de droom van een ideale wereld. Het verlangen naar nieuwe horizonten zorgde voor een ongekennde creatieve productie.

© Quinten Metsys, Portret van Erasmus, Collectie van Koningin Elisabeth II van het Verenigd Koninkrijk, Hampton Court

© Roland Lockey naar Hans Holbein de Jongere, De Familie van Thomas More in 1526-1527, 1593, National Portrait Gallery, Londen

Voor wie minder vertrouwd is met Thomas More, het humanisme en Utopia is er in M - Museum Leuven een bondige introductie aan het begin van de tentoonstelling. Een korte documentaire dompelt je in een mum van tijd onder in deze unieke periode.

HET GOUDEN BOEKJE UIT LEUVEN VEROVERT DE WERELD

‘More komt vooral met bijzondere oplossingen en denkbeelden. Wat dacht je van kinderopvang, gratis onderwijs, democratie, euthanasie, broedmachines, rijtjeshuizen, getrouwde priesters en gelijke kansen voor man en vrouw?’

© Thomas More, Libellus de ... insula Utopia, Leuven - Dirk Martens, [December] 1516, Koninklijke Bibliotheek van België

UTOPIA: HET BOEK

Of eigenlijk twee boekjes, want *Utopia* bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een aanklacht tegen de mistoestanden in de Engelse samenleving van de 16de eeuw. Deze kritiek op zijn eigen tijd was gedurfd. Thomas More speelt het slim en vertelt het verhaal vanuit het fictieve personage van Raffaello Babelario. Vrij vertaald: de praatjesmaker.

In het tweede deel geeft More de oplossing: Utopia. Dit niet-bestaande eiland is een modelstaat. Het woord Utopia is afgeleid van het Griekse ou (niet) of eu (goed) in combinatie met het Griekse woord topos (plaats). Utopia: onbestaande en goede plaats: het ideale bestaat dus niet.

UTOPIA: HET EILAND

Utopia is de tegenhanger van de wanorde in het 16de-eeuwse Engeland. Lees even mee en krijg een indruk van het eiland dat in de verbeelding van More niet toevallig dicht bij het pas ontdekte Amerika zou liggen.

Het eiland telt 54 ruim opgezette, schitterende steden met allemaal precies dezelfde taal, gebruiken, instellingen en wetgeving.

Utopia is ook niet toevallig een eiland. Vaak wordt een vergelijking gemaakt met Engeland of Londen. Zo zijn er net als in Engeland 54 steden, en net als in Londen (in de 16de eeuw) 100.000 - 200.000 inwoners. More houdt zijn lezers dus een niet te misverstane spiegel voor.

UTOPIA: DE FILOSOFIE

In de tijd van Thomas More waren er grote politieke en militaire tegenstellingen in Europa. Vorsten en kerkleiders vochten wrede conflicten uit en waren belust op persoonlijke macht.

In deze periode wilden de mensen vernieuwing en verandering. Niet alleen in de kunst, maar ook in de wetenschap. Thomas More droeg hiertoe bij omdat hij durfde dromen van een nieuwe samenleving.

Vandaag is het woord 'utopie' nog altijd een levendig begrip. Vreemd genoeg gebruiken we het woord meestal in een negatieve context - de onmogelijkheid om iets te realiseren.

DE UTOPIA-TRILOGIE: DRIE FASCINERENDE BOEKEN OVER DROMEN VAN EEN BETERE WERELD

Naar aanleiding van 500 jaar Utopia verschijnt eenmalig een speciaal drieluik rond de ideeën van *Utopia*. Het eerste boek is een Nederlandse vertaling van het originele werk van Thomas More.

Het tweede boek van Erik De Bom en Toon Van Houdt heet **Andersland** en is een boeiend verslag van mensen die in de voetsporen van Thomas More treden. Ze plaatsen More's meesterwerk in context, gaan op zoek naar de voorlopers van *Utopia* en geven een fascinerend overzicht van de rijke utopische traditie tot op vandaag. Ook burgemeester Louis Tobback en rector Rik Torfs geven hun persoonlijke visie op More's *Utopia*.

Het derde boek **Lutopia: Stad van de toekomst** brengt een nieuw utopisch verhaal over een ideale samenleving. Thomas Metaforius, geleerde en burger van de illustere stad Leuven, is de verteller.

NOG MEER MORE?

Gelijktijdig met *Op zoek naar Utopia* in M – Museum Leuven loopt *Utopia & More*. Deze tentoonstelling in de Universiteitsbibliotheek vertelt je nog meer over *Utopia*, het leven en werk van More en de utopische literaire traditie. Met een Utopia Combiticket krijg je bovendien gratis toegang tot de toren van de Universiteitsbibliotheek. Kijk op pagina 29 voor meer informatie.

DE UTOPIA-TRILOGIE € 34,95

.....
Te koop in de shop van
M - Museum Leuven en de
Universiteitsbibliotheek

‘Dit is de plaats waar 500 jaar geleden de *Utopia* van Thomas More het levenslicht zag. In zijn drukkerij op de hoek van de Standonckstraat en de Naamsestraat nam Dirk Martens in december 1516 het eerste exemplaar van de pers. Op de Utopia-stadswandelingen – zie pagina 98 – hoor je het hele verhaal.’

VIND METEEN WAT JE ZOEKT IN 500 JAAR UTOPIA

pg. 56 - 61

UTOPIA VOOR KINDEREN

GEZINSPARCOURS EN AUDIOGIDS UTOPIA

M - Museum Leuven

pg.56

KUNSTENDAG VOOR KINDEREN

M - Museum Leuven

pg.57

GEZINSPARCOURS DE BRIEF VAN UTOPIA

Universiteitsbibliotheek KU Leuven

pg.57

KINDERUNIVERSITEIT: VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Gebouw Computerwetenschappen & College De Valk

pg.58

CREATIEVE DO-WORKSHOPS

Locatie wordt later bekend gemaakt

pg.59

ALS OOIT

OPEK

pg.59

UTOPIA OP HET RODE HOND FESTIVAL

Verschillende locaties in Leuven

pg.60

pg. 64 - 69

NOG MEER TENTOONSTELLINGEN

POOR MEDIA

Agency for Poor Media - Leuven

pg.64

DE UTOPIE VAN EEN MISSIE

KADOC KU Leuven

pg.65

LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM EN DAAD...

de Bib Leuven & Stadsarchief Leuven

pg.66

DE GOUDEN EEUW VAN DE BIJBELSTUDIE

Maurits Sabbebibliotheek KU Leuven

pg.67

LEUVEN MEETS UTOPIA

Ijzerenberg

pg.68

ZIEKENHUIS 3.0

UZ Leuven Campus Gasthuisberg

pg.68

UTOPIA 3

SLAC

pg.69

pg. 70 - 73

THEATER

UTOPIA - TUSSEN DAAD EN DROOM

Hulpgevangenis Leuven

pg.70

THOMAS MORUS MOET NOO LEIVE

30CC/Schouwburg

pg.70

TROJE

OPEK

pg.71

HOOP

OPEK

pg.72

HET EINDE IS NABIJ

OPEK

pg.73

pg. 74 - 75

DANS

OUR TIMES - MICHIEL VANDEVELDE

STUK

pg.74

DANCE AND RESISTANCE

NADA PRODUCTIONS/
AMANDA PIÑA & DANIEL ZIMMERMANN

pg.75

STUK

Gratis

pg. 76-81

CONCERTEN

**MUZIKAAL STARTSCHOT:
MUSIC FOR PEACE** **pg.76**

Kapel Heilig Hartinstituut Heverlee

SONGS FOR UTOPIA **pg.77**

Het Depot

**HET TUMULT VAN DE TIJD -
UTOPIE VAN DE ZEGBAARHEID** **pg.78**

Pieter De Somer Aula

**REQUIEM POUR LA FIN DU TEMPS -
UTOPIE VAN DE EINDIGHEID** **pg.78**

Abdij van Park

**KOSMOS² - UTOPIE VAN
DE HOORBAARHEID** **pg.79**

Grote Aula Maria-Theresia

DE MUZIKALE HEL **pg.80**

30CC/Predikherenkerk

**STILLE NACHT
(JAN SWERTS & JOEP BEVING)** **pg.80**

30CC/Schouwburg

BIG CITIES IN THE 20'S **pg.81**

30CC/Minnepoort

pg. 82 - 85

PARTICIPATIEF PROJECT

**LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM
EN DAAD...** **pg.82**

De Bib Leuven

DE KUEZE VAN DE WORMS **pg.83**

Sint-Maartensdal & AB Inbev

MIJN UTOPIA IN BEELD **pg.84**

Universiteitshallen KU Leuven

UTOPIA: TUSSEN DAAD EN DROOM **pg.84**

OPEK

DUIK **pg.85**

Vaartkom

pg. 86 - 93

EVENTS

BACK TO UTOPIA **pg.86**

Cinema Zed (STUK)

TEDX UTOPIA **pg.87**

30CC/Schouwburg

DE WERELD VAN DE WACHTER **pg.88**

30CC/Schouwburg

HET GOEDE LEVEN MET TINE HENS **pg.89**

Abdij van Park & De Zonnewijzer

**BELGISCH KAMPIOENSCHAP
POETRY SLAM** **pg.90**

30CC/Schouwburg

**EUROPEES KAMPIOENSCHAP
POETRY SLAM** **pg.90**

30CC/Wagehuys

MAAK JE DROOM **pg.91**

Verschillende locaties in Leuven

PIONIERS EN DROMERS **pg.91**

Verschillende locaties in Leuven

M-USEUMNACHT **pg.92**

M - Museum Leuven

CANVASDAG **pg.93**

M - Museum Leuven & Universiteitsbibliotheek KU Leuven

pg. 94 - 97

LEZINGEN EN DEBATTEN

HET VERHAAL VAN DE CURATOR **pg.94**

Forum M - Museum Leuven

DONDERDAGAVOND LEZINGEN **pg.95**

Forum M - Museum Leuven & Promotiezaal KU Leuven

KONING VAN ANDERSLAND **pg.96**

Universiteitsbibliotheek KU Leuven

SLOTDEBAT: BACK TO UTOPIA **pg.96**

Universiteitsbibliotheek KU Leuven

LUTOPIA: STAD VAN DE TOEKOMST **pg.97**

Auditorium STUK

pg. 98 - 101

STADSVERKENNINGEN

BINNENSTAD

UTOPIA OP ZONDAG **pg.98**

UTOPIA IN GROEP **pg.99**

MORE OP HET MENU **pg.100**

LEUVEN WALK **pg.100**

WINTERTIJD IN LEUVEN **pg.100**

**UTOPIA LOOPT VERDER IN DE
WINKELSTRATEN...** **pg.101**

Gratis

7 TIPS OM MEER TE HALEN UIT 500 JAAR UTOPIA

VIER MAANDEN VOL TENTOONSTELLINGEN, VOORSTELLINGEN EN EVENEMENTEN

500 jaar Utopia is een feest voor iedereen. Met deze tips zorg je voor een goede voorbereiding en hoef je straks alleen nog maar te genieten.

1

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA VIND JE OP WWW.UTOPIALEUVEN.BE

De website gidst je vlot door het brede aanbod. Alle programmaonderdelen hebben uitgebreide beschrijvingen en ticketinformatie zodat je altijd een weloverwogen keuze maakt.

Zet de site dus meteen bij je favorieten.

2

VOLG 500 JAAR UTOPIA OP TWITTER, FACEBOOK EN INSTAGRAM

Volg ons en je bent als eerste op de hoogte van extra voorstellingen of speciale openingstijden.

 [Facebook.com/utopialeuven](https://www.facebook.com/utopialeuven)

 [Twitter.com/utopialeuven](https://twitter.com/utopialeuven)

 [Instagram.com/utopialeuven](https://www.instagram.com/utopialeuven)

3

LEES DE GRATIS NIEUWSBRIEF

Op de website meld je je snel en eenvoudig aan met je e-mailadres. We gaan je niet overdonderen of spammen, dus zeker doen.

4

PLAN GOED VOORUIT

De belangstelling voor 500 jaar Utopia is groot. Ook zijn niet alle activiteiten permanent toegankelijk of zelfs eenmalig. Bij elk evenement vind je data, locaties, openingsuren, de nodige informatie over tickets en reservaties van gratis evenementen.

Tip: alle locaties in en rond Leuven zijn makkelijk en snel te bereiken met de bussen van De Lijn. Routeplanner op www.delijn.be.

5

KOOP TIJDIG EN VOORAF JE TICKETS

Dat bespaart je wachtrijen en je bent zeker dat je toegang hebt. De capaciteit van de voorstellingen is uiteraard beperkt en voor de tentoonstellingen verwachten we een grote opkomst. Alle tickets kun je online bestellen of aan de kassa van verschillende organisatoren. Er is geen algemeen ticket: elke organisatie heeft haar eigen systeem.

6

DOE VOORDEEL MET HET UTOPIA COMBITICKET

Voor de grote tentoonstelling *Op zoek naar Utopia* in M - Museum Leuven en de tentoonstelling *Utopia & More* in de Universiteitsbibliotheek is een twee-in-één-ticket. Zo bespaar je en krijg je, als extra, toegang tot de schitterende toren van de Universiteitsbibliotheek.

7

GA EENVOUDIG NA OF DE LOCATIE TOEGANKELIJK IS ALS JE EEN BEPERKING HEBT

500 jaar Utopia is een feest voor iedereen. Daarom streven we naar maximale toegankelijkheid voor personen met een beperking. Mocht een evenement niet toegankelijk zijn, dan zie je dat aan onderstaand symbool. Alle informatie over toegankelijkheid lees je ook op www.utopialeuven.be. Voorstellingen en evenementen voor kinderen herken je aan het gekende symbool van Vlieg.

 Ideaal voor kinderen

 Niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers

 Gratis voorstelling

2016 LEUVEN VIERT 500 JAAR UTOPIA

**TENTOONSTELLINGEN, THEATER, DANS,
MUZIEK, FILM, STADSWANDELINGEN,
LEZINGEN EN EVENEMENTEN**

Vier maanden lang is Leuven ondergedompeld in *Utopia*. Een stadsfestival waarbij vernieuwing en ontdekking centraal staan: precies waar het in Utopia allemaal om draaide. Onder het motto 'The Future is More' gaan we verleden en toekomst vandaag met elkaar verbinden.

Tientallen voorstellingen,
tentoonstellingen en evenementen
zorgen ervoor dat Leuven vier
maanden lang bol staat van Utopia.

**BEKIJK ZEKER
HET PROGRAMMA
IN DEZE BROCHURE**

DE TENTOON- STELLINGEN

TICKETS & INFO

JE BEZOEK PLANNEN EN TICKETS BESTELLEN

BESTEL EENVOUDIG EN SNEL VOORAF ONLINE

Vanwege de grote belangstelling raden we aan om je tickets van tevoren online aan te kopen op www.utopialeuven.be/tickets. Je bent dan zeker dat je op het uur en de dag van je voorkeur toegang hebt. Bovendien gebruik je met een online ticket de fast lane en schuif je dus niet aan.

Je kunt je tickets natuurlijk ook vooraf kopen aan de balies van M - Museum Leuven en de Universiteitsbibliotheek.

Voor meer informatie kan je terecht op de website of via + 32(0) 16 27 29 29 of bezoekm@leuven.be.

LOCATIES

M - MUSEUM LEUVEN

OP ZOEK NAAR UTOPIA
YTO BARRADA
EUTOPIA

Leopold Vanderkelenstraat 28
3000 Leuven

OPENINGSUREN

Ma - zo: 11.00 - 18.00 uur
Wo: Gesloten
Do: 11.00 - 22.00 uur
Gesloten: 25.12 & 01.01

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK KU LEUVEN

UTOPIA & MORE

Mgr. Ladeuzeplein 21
3000 Leuven

OPENINGSUREN

Ma - zo: 10.00 - 18.00 uur
Do: 10.00 - 22.00 uur
Gesloten: 25.12, 01.01 & 02.01

HET UTOPIA COMBITICKET 4 TENTOONSTELLINGEN VOOR € 16

1. OP ZOEK NAAR UTOPIA

M - Museum Leuven

De meest spraakmakende tentoonstelling van 2016 met meer dan 80 topstukken van Vlaamse meesters en andere kunstenaars. Het mooiste van Quinten Metsys, Jan Gossaert, Albrecht Dürer, Hans Holbein en vele anderen in één tentoonstelling. Kijk op pagina 32.

2. UTOPIA & MORE

Universiteitsbibliotheek KU Leuven

Gelijktijdig met *Op zoek naar Utopia* loopt *Utopia & More*. Deze tentoonstelling in de imposante Universiteitsbibliotheek gidst je door de *Utopia*, het leven en werk van More en de utopische literaire traditie. Je ziet er originele manuscripten, brieven, oude drukken en allerlei curiosa.

Extra: gratis toegang tot de toren van de Universiteitsbibliotheek. Kijk op pagina 42.

3. EUTOPIA

M - Museum Leuven

EUTOPIA is een bijzondere architectuur-tentoonstelling. Vijf teams van vooraanstaande Belgische architecten en kunstenaars ontwerpen het fictieve eiland EUtopia in papier. Een fascinerende hedendaagse interpretatie. Kijk op pagina 44.

4. YTO BARRADA

M - Museum Leuven

De Frans-Marokkaanse kunstenaar Yto Barrada kijkt kritisch naar de hedendaagse samenleving. Je krijgt een overzicht van haar recente werken samen met haar nieuwste film *Faux Départ* en de nieuwe installatie *Salon Géologique*. De tentoonstelling is een onderdeel van het kunstencours *Tracing the Future*.

Maak kennis met het werk van Yto Barrada op pagina 46.

UTOPIA COMBITICKET

Voordeligste keuze

€ 16

LIEVER LOSSE TICKETS DAN EEN COMBITICKET?

Je kunt online een los ticket kopen voor *Op zoek naar Utopia* in M - Museum Leuven, inclusief audiogids en toegang tot de tijdelijke tentoonstellingen, de permanente collectie en de M - Schatkamer van Sint-Pieter.

	ONLINE*	ONTHAAL
Normaal tarief:	€ 11	€ 12
Kortingstarief:	€ 9	€ 10
13 - 25 jaar:	€ 3	€ 5

☀ 0 - 12 jaar / ICOM / IKT / begeleiderspas / M - cenas: gratis (exclusief audiogids)

*Prijzen zijn exclusief administratiekosten van € 1,50 per online bestelling.

TIP:

Bestel eenvoudig en snel je combitickets of losse tickets online op www.utopialeuven.be/tickets

TIP VOOR STUDENTEN:

Elke donderdagavond om 20 uur gidst een student kunstwetenschappen van de KU Leuven je rond in de tentoonstellingen in M. Studenten betalen € 5 voor een ticket.

Met een Cultuurkaart KU Leuven is het bezoek gratis.

Op 23.11 is er ook de M-useumnacht voor studenten.

Kijk op pagina 92.

UTOPIA MET EEN GIDS? UTOPIA MET EEN GROEP?

UTOPIA BIEDT VERSCHILLENDE FORMULES AAN

RONDLEIDING OP ZOEK NAAR UTOPIA

€ 65 per gids

< 15 personen:

€ 10 toegang per persoon

> 15 personen:

€ 8 toegang per persoon

Tijdens de rondleiding proef je ook van de tentoonstelling van hedendaagse kunstenaar Yto Barrada in M - Museum Leuven. Zo maak je de brug naar Utopia vandaag.

COMBI-RONDLEIDING TENTOONSTELLINGEN OP ZOEK NAAR UTOPIA EN UTOPIA & MORE

€ 130 per gids

€ 16 toegang per persoon

Reserveer minstens 3 weken op voorhand via bezoekm@leuven.be of **+32 (0)16 27 29 29**.
Het M - team helpt je graag.

TOEGANKELIJKHEID

De tentoonstellingen zijn volledig toegankelijk voor personen met een beperking.

Voor blinden en slechtzienden is er een rondleiding op maat:

RIJK DER ZINNEN

Op zoek naar Utopia en Yto Barrada beleef je onder begeleiding van een gids tijdens een voetocht. Deze rondleiding is bedoeld voor individuele bezoekers.

YTO BARRADA

15.10.2016 - 11.30 - 13.00 uur

OP ZOEK NAAR UTOPIA

26.11.2016 - 11.30 - 13.00 uur

Reservatie verplicht via: bezoekm@leuven.be of +32 (0)16 27 29 29

€ 6 per persoon

ER IS OOK EEN B - DAGTRIP

Trein + Toegang. Meer info op detrein.be

OP ZOEK NAAR UTOPIA

DE MEEST SPRAAKMAKENDE TENTOONSTELLING VAN 2016

**M - MUSEUM
LEUVEN**

**20.10.2016
- 17.01.2017**

UTOPIA COMBI

Curator:
Jan Van der Stock

500 jaar Utopia krijgt de aandacht die het verdient: met een grote tentoonstelling. Meer dan tachtig topstukken van Vlaamse meesters en andere kunstenaars zijn te zien in M - Museum Leuven.

Veel werken zijn voor de eerste keer te zien, zoals de Besloten Hofjes, of keren na lange tijd terug naar Leuven.

Toonaangevende collecties geven werk in bruikleen. Zo komt het wereldberoemde portret van Erasmus uit de persoonlijke collectie van koningin Elisabeth II voor het eerst naar Leuven.

Op zoek naar Utopia biedt alles voor een fascinerende ervaring. De tentoonstelling dompelt je onder in de kunst en de wetenschap van de 15de en 16de eeuw. De drang naar het onbekende, het dromen van de ideale wereld voert je langs vele hoogtepunten en laat je Utopia op een bijzondere manier beleven.

MET DE KINDEREN NAAR UTOPIA?

Utopia zonder een uitgebreid aanbod voor kinderen? We durven er gewoon niet aan te denken. M - Museum Leuven heeft heel wat in petto voor hen. Zeker tijdens de herfstvakantie is er een extra gevarieerd programma. Zie vanaf pagina 56.

© Jan Gossaert, Portret van een jonge prinses met armillarum, c. 1530. The National Gallery, Londen

UTOPIA COMBITICKET

4 tentoonstellingen
voor € 16

OP ZOEK NAAR UTOPIA

JE VERKENT IN DE TENTOONSTELLING VIER AFZONDERLIJKE THEMA'S DIE UTOPIA OF DE IDEALE WERELD ALS RODE DRAAD HEBBEN

1. UTOPIA VAN THOMAS MORE. EEN 'GOUDEN BOEKJE' UIT LEUVEN VEROVERT DE WERELD

Dit deel van de tentoonstelling is helemaal opgebouwd rond het boekje van Thomas More. Enkele latere edities en vertalingen maken je duidelijk dat de ideeën van More snel hun weg vonden naar een ruim en internationaal publiek. Ook de hoofdrolspelers zijn nadrukkelijk aanwezig: je ontmoet More zelf en zijn familie, de humanist Erasmus en de Antwerpse stadssecretaris Pieter Gillis. Drie vrienden en drie bijzonder scherpzinnige geesten.

2. VOORBIJ UTOPIA — BEELDEN VAN PARADIJS EN HEL

In het tweede gedeelte van de tentoonstelling worden utopie en zijn duistere tegenhanger de dystopie met elkaar geconfronteerd. De *Liefdestuin* en het *Aards Paradijs* verbeelden een heerlijke wereld waar je graag wil vertoeven. Voorstellingen van de brandende hel en de Apocalyps vertegenwoordigen de dystopie en tonen je de totale ontmenselijking en doodsangst voor het kwade.

3. ACHTER DE HORIZON — VERBEELDING VAN HET ONBEKENDE

In de tijd van More zijn grote delen van de wereld nog onbekend. Het is het 'ongekende land' of de verleidelijke en mysterieuze wereld 'achter de horizon'. De droom van het onbekende en het vreemde stimuleert het verlangen om ernaar op zoek te gaan. In dit gedeelte treed je binnen in de verbeelding van More's tijdgenoten: allerhande monsters, fabelachtige wezens en bizarre wildemannen bevolken de nog onbekende gebieden aan de andere kant van de oceaan.

4. UNIVERSUM IN DE HAND — DROMEN VAN TIJD EN RUIMTE

Rond 1516 zijn ruimte en tijd gerationaliseerd en meetbaar. Als in een ultieme utopie wil de mens het universum en de eeuwigheid begrijpen en vasthouden. Die wens ligt aan de basis van de ontwikkeling van allerhande wetenschappelijke instrumenten zoals hemelglobes, armillaria en astrolabia, die de wereld en de kosmos meetbaar maken.

NEEM HIER ALVAST EEN VOORPROEFJE

PORTRET VAN EEN JONGE DEENSE PRINSES MET ARMILLARIUM

Dit werk van Jan Gossaert vertelt het hele verhaal van *Op zoek naar Utopia* in één beeld. De hemelsfeer die ze in haar hand houdt, verbeeldt het universum. De metalen ringen stellen de cirkels van het universum voor.

De prinses houdt het wetenschappelijke instrument ondersteboven.

Hiermee vertaalt Jan Gossaert de boodschap van Utopia op een schitterende manier: **de dingen op zijn kop zetten en openstaan voor vernieuwing zorgt voor de ommekeer van ideeën.**

HET SCHUTTERSFEEST

Utopia is niet enkel het verhaal van dromen en idealen. Ook mislukkingen en teleurstellingen zijn eigen aan de zoektocht naar de nieuwe maatschappij. Mensen worden uitgesloten en krijgen geen toegang tot plaatsen waar het goed toeven is.

Een treffend voorbeeld is het *Schuttersfeest* van de Meester van Frankfurt. Je ziet een groep mensen in een lieflijke tuin, genietend van al het goede. Maar de anonieme schilder is niet blind voor de andere realiteit: een groep mensen wordt bewust geweerd door gewapende wachters. Het hek is gesloten. Ongewenste bezoekers zijn niet welkom.

Tip

**RESERVEER JE TICKETS
VOORAF ONLINE**

Op www.utopialeuven.be bestel je makkelijk je tickets. Met het voordelige Utopia Combiticket heb je ook toegang tot de tentoonstelling *Utopia & More* in de Universiteitsbibliotheek.

© Meester van Frankfurt, Schuttersfeest, 1493, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen

OP ZOEK NAAR UTOPIA

LEUVENSE WETENSCHAPPELIJKE INSTRUMENTEN UIT DE 16DE EEUW

Utopia is synoniem met zoeken naar de grenzen van het universum. De wetenschap gaf hier een stevige impuls aan.

Leuven is op dat moment toonaangevend in de vervaardiging van armillaria en astrolabia. Met deze instrumenten wordt het universum verbeeld en de plaats van hemellichamen bepaald. Gerard Mercator, Gemma Frisius en Gualterus Arsenius maken van deze instrumenten verbazingwekkende kunstwerkjes.

PORTRET VAN ERASMUS VAN QUINTEN METSYS

Eén van de topstukken van *Op zoek naar Utopia* komt uit de collectie van de Britse koningin Elisabeth II. Voor het eerst is het *Portret van Erasmus* te zien in Leuven. Niemand minder dan Thomas More *himself* was de oorspronkelijke eigenaar van dit werk.

MAPPAMUNDI

De periode van Thomas More kenmerkt zich door grote vernieuwingen en ontdekkingsreizen naar de Nieuwe Wereld.

Kunstenaars werden gevoed door nieuwsgierigheid en hun creativiteit werd als nooit tevoren geprikkeld.

De Franse kaartenmaker Pierre Desceliers tekent zijn fameuze *Mappamundi* op perkament uit voor de Franse koning. De continenten zijn bevolkt met monsters en fabelwezens.

BESLOTEN HOFJES

De tegenstelling tussen utopie en dystopie is een belangrijk thema in de kunst van die tijd. Een mooi voorbeeld zijn de adembenemend mooie *Besloten Hofjes*. Deze meesterwerken – speciaal voor de tentoonstelling gerestaureerd – tonen voorstellingen van een ideale, spirituele en paradijselijke wereld.

MEER WETEN OVER OP ZOEK NAAR UTOPIA?

De wereld van Thomas More en zijn *Utopia* is bijzonder rijk en intrigerend. Speciaal voor *Op zoek naar Utopia* zijn er twee uitgaven verschenen die je op een toegankelijke manier meer achtergrond geven bij de tentoonstelling. Hieronder lees je meer over de catalogus en het tijdschrift van Openbaar Kunstbezit Vlaanderen. De ideale aanvulling op de informatie die je tijdens je bezoek krijgt!

EEN FRAAI UITGEVOERDE CATALOGUS

Een prestigieuze tentoonstelling als *Op zoek naar Utopia* verdient een speciale catalogus. Met een uitgebreide toelichting bij de kunstwerken, de kunstenaars en het tijdperk van de *Utopia*. Onmisbaar voor wie de meesters uit deze periode beter wil leren kennen.

De catalogus verschijnt in het Nederlands bij Davidsfonds Uitgeverij. De Engelse editie wordt uitgegeven door Amsterdam University Press.

De prijs in de boekhandel bedraagt € 59,99, maar in de shop van M - Museum Leuven kan je het boek aankopen voor slechts € 54,95.

EEN SPECIALE UITGAVE VAN OPENBAAR KUNSTBEZIT VLAANDEREN

Ter gelegenheid van *Op zoek naar Utopia* geeft OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen) een themanummer uit rond de tentoonstelling. Deze editie neemt je mee langs verschillende topstukken uit de tentoonstelling en laat je nog meer in de diepte kennismaken met het verhaal van Thomas More en de ideale wereld.

Verkrijgbaar in het Nederlands, Engels en Frans voor € 7 aan de balie van M - Museum Leuven.

UTOPIA & MORE THOMAS MORE, DE NEDERLANDEN EN DE UTOPISCHE TRADITIE

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK & KUNST EN ERFGOED KU LEUVEN

UNIVERSITEITS-
BIBLIOTHEEK
KU LEUVEN

20.10.2016
- 17.01.2017

MA - ZO 10 - 18 uur
DO 10 - 22 uur

UTOPIA COMBI

LOSSE TICKETS: € 4 - € 10

Curatoren: Erik De Bom,
Dirk Sacré, Toon Van
Houdt en Demmy Verbeke

Voor meer informatie
over openingstijden,
rondleidingen en tickets,
kijk op pagina 28.

Het eiland Utopia heeft nooit bestaan. Toch beschrijft Thomas More het uitvoerig alsof het écht bestond: een droomwereld met revolutionaire ideeën zoals een werkdag van zes uur, een overvloed aan alles en een benijdenswaardig geluk. Maar die ideale wereld kon enkel bestaan als er ook scherpe controle was, geen privacy en harde straffen voor dissidenten.

Ben je gefascineerd door Thomas More en de wereld die hij oproept in zijn *Utopia*? Dan is *Utopia & More* absoluut een must. De tentoonstelling in de imposante Universiteitsbibliotheek gidt je door *Utopia*, het leven en werk van More en de utopische literaire traditie. Je ziet er originele manuscripten, brieven, oude drukken en allerlei curiosa.

500 jaar later komt er letterlijk een stukje More naar Leuven: uit een Brugs klooster komt een fragment van de nekwervel van Thomas More.

Je leert over More's contacten met grote humanisten als Erasmus en Vives. Je ziet er kostbare documenten die aan de basis lagen van een rijke utopische traditie. In navolging van Thomas More kropen immers vele wetenschappers en schrijvers in de pen om na te denken over de ideale samenleving. *Utopia & More* grijpt je ongetwijfeld aan.

Er staan nog verschillende andere initiatieven op het programma. Een kindercursus, een literaire avond of een debat? Kijk zeker op pagina 57 en 96.

Tip

Maak er meer More van en neem een voordelig Utopia Combiticket voor de tentoonstellingen in M - Museum Leuven en in de Universiteitsbibliotheek. Als extra beklim je dan de iconische toren van de bibliotheek.

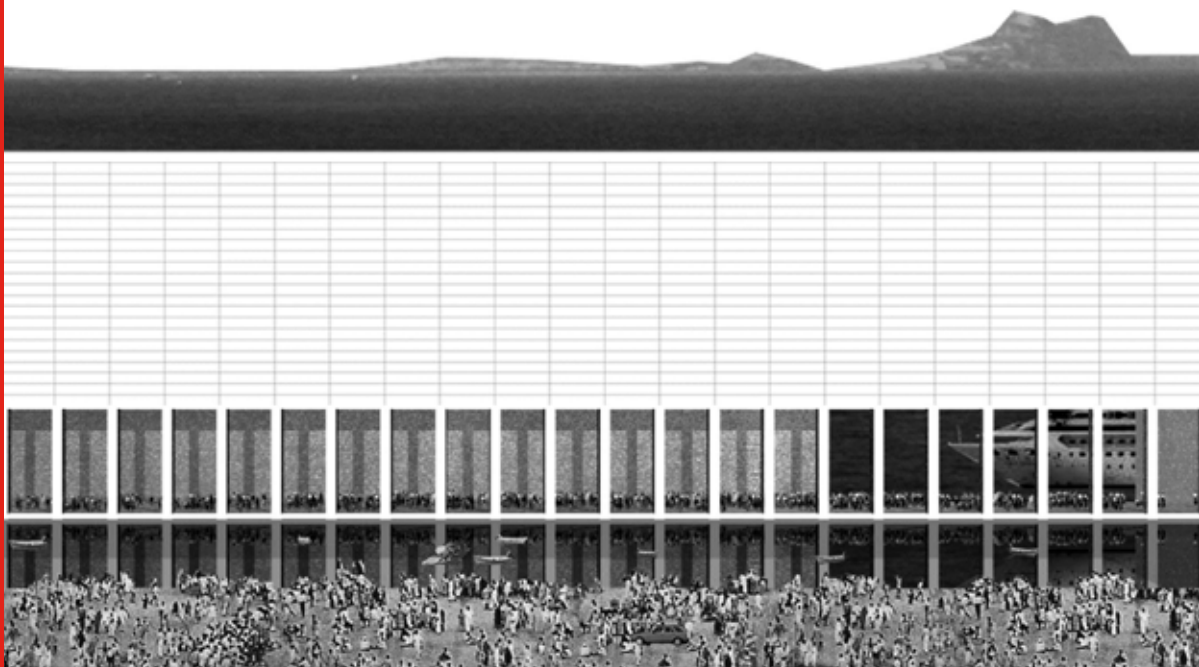

© KU Leuven

Hythlodæus.

TIP:

Op aanvraag kan je ook een rondleiding boeken voor de architectuurtentoonstelling EUtopia. Vergeet het niet te vermelden bij je reservering. De tarieven blijven dezelfde.

EUTOPIA – MOGELIJKHEID VAN EEN EILAND

STAD EN ARCHITECTUUR

M - MUSEUM LEUVEN

20.10.2016
- 17.01.2017

UTOPIA COMBI

Curatoren: Joeri De Bruyn
en Ward Verbakel

Ontwerpers: Office
Kersten Geers David Van
Severen, JDS Architects,
noA architecten, Collectief
Camiel Van Noten /
Maxime Peeters / Wouter
Van der Hallen, LAb[au]

Scenografie: plusoffice
architects

Voor meer informatie
over openingstijden,
rondleidingen en tickets,
kijk op pagina 28.

Utopia staat aan het begin van een lange traditie van utopisch denken over architectuur en samenleving. Hoewel de utopie niet streeft naar realisatie – de ideale stad bestaat slechts op papier – stelt ze wel onze maatschappij in vraag en laat ze nieuwe ideeën ingang vinden.

Thomas More situeert *Utopia* op een eiland. Niet toevallig: het is een beeld voor een samenleving die haar identiteit wil beschermen tegen invloeden van buitenaf.

EUtopia – Mogelijkheid van een eiland stelt de vraag naar het kritische vermogen van de utopie en naar de architectuur als utopische praktijk. Hoe kan het utopische denken vandaag nog relevant zijn?

Hoe zou een utopie eruitzien die zich opent voor het andere en het vreemde? En moet goede architectuur niet een beetje utopisch zijn?

De vijfhonderd jaar oude *Utopia* bevat een aantal motieven die vandaag bijzonder actueel zijn, zoals de relatie tussen grens en identiteit, het debat over toezicht en privacy in de publieke ruimte, de wervende kracht van collectiviteit, de uitbreiding van de ideale stad door gebruik van onze informatietechnologie.

Vijf teams van vooraanstaande Belgische architecten en kunstenaars kregen vrij spel en ontwierpen het fictieve eiland EUtopia.

EUtopia is letterlijk papieren architectuur. Alle installaties zijn uitgevoerd in papier en ijle materialen.

Er staan nog verschillende andere initiatieven op het programma. Kijk zeker op pagina 62 en 96.

YTO BARRADA

M - MUSEUM LEUVEN

**M - MUSEUM
LEUVEN**

**30.09.2016
- 17.01.2017**

UTOPIA **COMBI**

Curatoren: Stéphane
Symons, Hilde Van Gelder
en Eva Wittocx

Voor meer informatie
over openingstijden,
rondleidingen en tickets,
kijk op pagina 28.

Yto Barrada (Parijs - Tanger, °1971) zoomt in op de geschiedenis van Marokko. Vanuit dit lokale verhaal vertelt ze over universele en actuele thema's. Haar poëtische werken verbinden spel, geschiedenis, politiek, toerisme, etnografie en onze consumptiemaatschappij.

*Fossielen, kinderspel of het etnografisch
museum zijn enkele van de thema's die ze in
haar werk verbindt.*

M - Museum Leuven brengt een uitgebreide monografische tentoonstelling met Yto Barrada. De kunstenaars groeide op in Tanger en Parijs. De bijzondere context van Tanger heeft een sterke invloed op haar werk. De stad aan de straat van Gibraltar is een populaire plek voor toeristen, maar ook een plek van waaruit Marokkanen het geluk in Europa zoeken. Een terugkerend thema in haar foto's, films en installaties is het onderzoek naar de identiteit van Marokko en naar de materiële geschiedenis en visuele cultuur van haar thuisstad. Met dit bewegen verleden steeds op de achtergrond verwijst haar werk naar de verweven geschiedenissen van kolonialisme, toerisme, etnografie en onze huidige consumptiemaatschappij.

In M - Museum Leuven toont Yto Barrada een overzicht van recent en nieuw werk samen met haar nieuwste film *Faux Départ* en de nieuwe installatie *Salon Géologique*.

Centraal in de tentoonstelling is de idee van spel als reflectie op de wereld rondom ons. Barrada brengt een creatief antwoord op verschillende manieren.

Deze tentoonstelling is een dubbelproject met het kunstencours Tracing The Future. De tentoonstelling is gerealiseerd door M - Museum Leuven in samenwerking met de KU Leuven.

© Untitled (painted educational boards found in Natural History Museum, never opened, Asitaj, Morocco) (fig. 4), 2013-2015, © Yto Barrada 2016, Courtesy Pace London, Sjeir-Semler Gallery, Hamburg, Beirut, and Galerie Polaris, Paris

TRACING THE FUTURE

COMMISSIE ACTUELE KUNST KU LEUVEN & M - MUSEUM LEUVEN

**UNIVERSITEITS-
BIBLIOTHEEK,
KADOC,
SINT-DONATUSPARK**

**30.09.2016
- 20.11.2016**

**DO 10 - 22 uur
VR - ZO 10 - 18 uur**

**ANATOMISCH
THEATER**

**30.09.2016
- 20.11.2016**

DO - ZO 14 - 18 uur

GRATIS

Curatoren: *Stéphane Symons, Hilde Van Gelder en Eva Wittocx*

Curator van Allan Sekula: *Mining Section (Bureau des mines), met werken afkomstig uit de collectie van het M HKA: Anja Isabel Schneider*

Inspireert de *Utopia* van Thomas More ook vandaag nog kunstenaars? *Tracing the Future* geeft antwoord op deze vraag. Vijf kunstenaars vertellen het concept 'utopie' in hun werk. Ursula Biemann & Paulo Tavares, The Otolith Group, Allan Sekula, Martin Le Chevallier en Adrien Tirtiaux kijken kritisch naar de ecologische, politieke en sociale impact van het hedendaagse Utopia. Zij laten het succes maar ook het falen zien van de zoektocht naar de ideale wereld.

Tracing the Future is een kunstencourcours en brengt op vier locaties in Leuven foto's, films en installaties samen.

De vijf kunstenaars geven elk hun visie op de haalbaarheid van een ideale wereld. Je stapt binnen in de privétuintjes van de Vlamingenstraat. Maar ook de wereld van de mijnwerker, een 16de-eeuws utopisch koninkrijk, een stuk kostbaar Amazonewoud of de Californische aardbevingen komen aan bod in films, installaties en fotografie. Beleef deze utopische zoektocht in het tentoonstellingsparcours waar alle disciplines samenkomen.

Tracing the Future plant ook rondleidingen en allerlei andere activiteiten. Neem zeker een kijkje op de website www.utopialeuven.be/programma

Tracing the Future is een dubbelproject met de tentoonstelling Yto Barrada in M - Museum Leuven. Tracing The Future is gerealiseerd door de Commissie Actuele Kunst KU Leuven en M - Museum Leuven, in partnership met het Lieven Gevaert Research Centre for Photography, Art and Visual Culture en het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte.

Martin Le Chevallier, Münster, videoinstallation, 2016, video still. © Spectre Productions – courtesy galerie Jousse Entreprise, Paris

Tip

Bekijk in de Kapel van KADOC zeker ook de tentoonstelling *Utopie van een missie*. Meer info op pg 65.

ADRIEN TIRTIAUX (BELGIË, °1980)

**Boven de Muur | Sculptuur |
Nieuw werk | Sint-Donatuspark**

Het Sint-Donatuspark is bij uitstek een publieke ruimte. Wat als een houten installatie het park met de privé-tuinen in de Vlamingenstraat verbindt? Ervaar je dit dan als publieke of private ruimte? Die impact onderzoekt Adrien Tirtiaux voor *Tracing the Future*. Hiervoor werkte hij de afgelopen maanden samen met de bewoners van de aanpalende tuintjes vanaf de brainstormfase over het ontwerp tot de effectieve realisatie. Of je het nu een installatie of een sociale sculptuur noemt, laten we in het midden. De kunstenaar doet je alvast stilstaan bij je omgeving en stelt je relatie ermee in vraag.

MARTIN LE CHEVALLIER (FRANKRIJK, °1968)

**Münster (2016) | Video-installatie |
Wereldpremière | KADOC KU Leuven**

Deze film vertelt over een gemeenschap die in 1533 geschiedenis schrijft in de Noord-Duitse stad Münster. Hun koninkrijk combineert een revolutionair geloof met een op communistische leest geschoeid regime. Aan die droom komt echter snel een einde. De stad wordt belegerd en verslagen. In deze film observeren twee aanvallers de stad. Als rasechte vertellers staan ze stil bij de glorie en ondergang, het ontstaan van mythen, de roes van het geloof en de deugd van tirannie. Bestaat er zoiets als een historische waarheid? En welke zou die zijn? Dat zijn de uitgangspunten voor deze nieuwe film van Martin Le Chevallier.

ALLAN SEKULA (USA, °1951-2013)

**Mining Section (Bureau des mines) |
Ship of Fools / The Dockers' Museum
(2010-2013) | Anatomisch Theater**

In 2005 reisde Allan Sekula naar Leuven om deel te nemen aan een grote tentoonstelling over Constantin Meunier. Hij raakte gefascineerd door Meuniers sociaal realisme en begon werken van hem te verzamelen. Net zoals de 19de-eeuwse kunstenaar staat Sekula stil bij de wereld van mijn- of dokwerkers. Hij zette zijn dialoog met Meunier verder in zijn laatste werk: *Ship of fools / The Dockers' Museum (2010-2013)*. In het voormalige atelier van Constantin Meunier – het Leuvense anatomisch theater – is nu een selectie uit dit werk te zien. In *Mining Section* komt Sekula's visie op de leefwereld van de mijnwerker aan bod via een wisselende presentatie van voorwerpen, gravures, grafieken, postkaarten en fotografisch archiefmateriaal.

URSULA BIEMANN (ZWITSERLAND, °1955)

& PAULO TAVARES (BRAZILIË, °1980)
**Forest Law (2014) | Mixed media
installatie | KADOC KU Leuven**

Ursula Biemann en Paulo Tavares nemen je mee naar het Amazonewoud in het zuiden van Ecuador. Het is één van de meest biodiverse gebieden ter wereld. Door de rijkdom aan olie en ertsen staat de regio onder druk en staan verschillende belangen op het spel. Biemann en Tavares documenteren enkele belangrijke rechtszaken. Dankzij die inspanningen zijn er nu basisrechten voor de natuur.

© Medium Earth (film still) 2013 by The Otolith Group. Courtesy and copyright the artists.

THE OTOLITH GROUP

**Medium Earth (2013) | Video-installatie |
Universiteitsbibliotheek KU Leuven**

Het zuiden van Californië wordt regelmatig opgeschrikt door aardbevingen. Deze video-installatie vertrekt vanuit die geologische, tektonische en seismologische geschiedenis. Hiervoor combineert het kunstenaarscollectief sterke beelden met een bezwerende stem van een medium. Die luistert naar de 'stem' van de woestijnen, vertaalt wat de stenen schrijven, decodeert de kalligrafie van de gespleten aarde en scheuren en brengt de spanning en belasting van de aarde onder continentale druk tot leven. In 2014 te zien op het International Film Festival Rotterdam, nu te zien in Leuven.

EX VITRO BIO-ART, TECHNO-MINDS, SCIENCE-CREATURES AND OTHER HYBRIDS

FABLAB & CULTURELE STUDIES KU LEUVEN

**THERMOTECHNISCH
INSTITUUT
KASTEELPARK
ARENBERG
HEVERLEE**

**01.10.2016
- 30.10.2016**

ZA EN ZO 10 - 18 uur

GRATIS

Ex Vitro is een experiment in de geest van Thomas More en *Utopia*. Kunstenaars als Joke Raes, Frederik de Wilde en Bas Smets in samenwerking met Fablab en Culturele studies KU Leuven verkennen met de nieuwste technologieën de grenzen van hun utopische gedachten. Het resultaat is de tentoonstelling *Ex Vitro* in de Leuvense rand, in het Thermotechnisch Instituut. Dit bijzondere kleine museum in het park van het Kasteel van Arenberg verschaft het experiment een unieke uitstraling.

*Ex Vitro: vernieuwing door
creatieve confrontaties.*

Ex Vitro is veel meer dan een tentoonstelling. Elk weekend in oktober kan je mee nadenken over een toekomst waarin wetenschap, techniek, kunst en verbeelding elkaar ontmoeten. Je beleeft er de nieuwste technologische ontwikkelingen. Kunstenaars, wetenschappers, curatoren en denkers slaan de handen in elkaar en gaan graag met je in discussie.

Je bezoek is meteen een uitgelezen moment om in de tentoonstelling stukken uit de collectie van de Verbeke Foundation te bewonderen met werken van Eduardo Kac, Jalila Essaidi en Lieven Standaert. Grensverleggende kunst die ontstaat door samensmelting van de nieuwste technische snufjes en ongebreideld creatief vernuft.

Ex Vitro is een samenwerking van Fablab, culturele studies KU Leuven, Incentim KU Leuven, de Verbeke Foundation en Imec.

Zaterdag 1 oktober 2016 OPENINGSFESTIVAL EX VITRO

Het Openingsfestival wordt een gebeurtenis die jong en oud in vervoering brengt. De wereldberoemde Strandbeesten palmen het wondermooie park van Arenberg in. Deze creaties van Theo Jansen zijn geen echte dieren, maar ware kunstwerken. De grote geraamtes van plastic buisjes beginnen vanzelf te wandelen als het waait.

Zaterdag 15 oktober 2016 EX VITRO KINDERDAG (I.S.M. DE KINDERUNIVERSITEIT)

Opening Tijdreis Arenberg

Zijn jij en je kinderen echte speurneuzen? Dan is Tijdreis Arenberg absoluut iets voor jullie. Je leert de bijzondere plekken van het park beter kennen tijdens een interactieve speurtocht. Klaar voor een reis naar het verleden en de toekomst? Doe dan mee: jullie steken er heel wat op over wetenschap en geschiedenis én jullie ontrafelen het geheim van Arenberg. Kijk zeker eens op pagina 58 voor meer informatie over de kinderuniversiteit.

Weekend 22 - 23 oktober 2016 EX VITRO CO-CREATIE WEEKEND

Als je nieuwsgierig bent én je het leuk vindt om dingen te ontdekken, dan is dit een weekend voor jou. Alles draait om innovatie in wording. Creatievelingen uit de wetenschap, technologie en de kunsten laten je het nieuwste van het nieuwste zien. Je krijgt de primeur van de nuttige en fraaie zaken die zij vers bedacht hebben. Nog een buitenkans: het Leuvense hightech bedrijf Imec opent dat weekend eenmalig de deuren voor bezoekers!

Weekend 29 - 30 oktober 2016 EXPERIENCE YOUR FUTURE

De herfstvakantie wordt een van de hoogtepunten van 500 Jaar Utopia. Speciaal voor jongeren en studenten is er een kijk- en doe-event rond kunst, wetenschap en technologie. Het programma is heel uiteenlopend. Van een Hackaton, zelf aan de slag met Hackerspace, een drone-demonstratie, de laatste sneaker-facts en 3D-ontwerpen van onder andere snoep.

Hou www.utopialeuven.be/
programma in het oog voor
meer details over de verschillende
weekends.

Tip

**KOM OP ZATERDAG
1 OKTOBER NAAR HET PARK
VAN ARENBERG. MAAK KENNIS
MET DE WERELDBEROEMDE
STRANDBEESTEN VAN
THEO JANSEN.**

Een sublieme ervaring die
het wondermooie park nog
iets magischer maakt.

UTOPIA VOOR KINDEREN

Tip

Ben je leerkracht? Kijk dan op de website voor meer informatie over het scholenaanbod.

**EX VITRO
ORGANISEERT
OP 15 OKTOBER OOK
EEN KINDERDAG**

Kijk snel op pagina 54 voor meer info.

GEZINSPARCOURS UTOPIA 20.10.2016 - 17.01.2017

Het gezinsparcours door de tentoonstelling *Op zoek naar Utopia* is een leuke manier om het thema op kindermaat te beleven. Samen filosoferen, goed kijken naar de kunstwerken en creatieve opdrachten zijn de voornaamste ingrediënten van het parcours.

M - MUSEUM LEUVEN
L. VANDERKELENSTRAAT 28
3000 LEUVEN

Di, do, vr, za, zo: 11 uur, 13 uur, 15.30 uur
Geschied voor 6 - 12 jaar

☀ **GRATIS** voor kinderen (zonder inschrijving)

AUDIOGIDS VOOR KINDEREN 20.10.2016 - 17.01.2017

Huisverteller van M - Museum Leuven, Carmien Michels, neemt je mee op pad in de wonderse wereld van Yto Barrada en Utopia. Ze fluistert je geheimen toe en toont je magische wezens die zich verschuilen in het museum. Luister, huiver en smul mee van de prachtige verhalen bij de kunstwerken.

M - MUSEUM LEUVEN
L. VANDERKELENSTRAAT 28
3000 LEUVEN

Geschied voor 6 - 12 jaar

☀ **GRATIS** voor kinderen (zonder inschrijving)

KUNSTENDAG VOOR KINDEREN **Huisvertelling door Carmien Michels** 20.11.2016

Kunst zit vol verhalen en verhalen zitten vol kunst. Op deze bijzondere dag neemt de huisverteller van M - Museum Leuven, Carmien Michels, jullie mee naar een andere wereld in het museum. Ze toont haar lievelingswerken in de tentoonstelling van Utopia aan de hand van een nieuw verhaal. Jij komt toch ook?

M - MUSEUM LEUVEN
L. VANDERKELENSTRAAT 28
3000 LEUVEN

Eerste vertelling: 14 uur
Tweede vertelling: 16 uur

☀ **GRATIS** voor kinderen
Ouders: **€ 5** (excl. audiogids)

GEZINSPARCOURS DE BRIEF VAN UTOPIA 20.10.2016 - 17.01.2017

Er is een geheimzinnige brief van het eiland Utopia aangekomen in de Universiteitsbibliotheek geschreven in het Utopiaanse alfabet. Helemaal onleesbaar dus! Als een echte speurneus ga je op tocht in de tentoonstelling *Utopia & More*. Kan jij de brief ontcijferen? Vast wel! Misschien kan je zelfs een briefje in het Utopiaans terug schrijven?

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK KU LEUVEN
MGR. LADEUZEPLEIN 21
3000 LEUVEN

Ma - Zo: 10 - 18 uur
Do: 10 - 22 uur
Geschied voor 8 - 12 jaar

☀ **GRATIS** voor kinderen (zonder inschrijving)

© Rob Stevens

Kinderuniversiteit

VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID DIENST CONGRES EN EVENT KU LEUVEN

Ben jij tussen 8 en 13 jaar? Vul dan je rugzak met je gekste ideeën en dromen en kom naar de Kinderuniversiteit! Samen gaan we op zoek naar de toekomst, de ideale wereld en de 'Wat als...?'-vraagstukken.

Je volgt een volledige of halve dag colleges en workshops. Ook in de workshops staat Utopia centraal. Zo kan je je eigen droomhuis bouwen in 3D met SketchUp of ga je mee op een tijdreis naar het jaar 1900.

De colleges zullen onder meer gegeven worden door professoren Van der Stock en Lombaert. Professor Van der Stock – onderzoeksgroep Kunstwetenschappen KU Leuven en de curator van *Op zoek naar Utopia* – vertelt je hoe zo'n grote tentoonstelling tot stand komt.

Professor Lombaert – Departement Burgerlijke Bouwkunde KU Leuven – vertelt hoe de Romeinen bruggen, aquaducten en triomfbogen over kanalen en rivieren konden bouwen zonder het gebruik van een computer.

SPECIAAL AANBOD VOOR (GROOT)OUDERS! OP 15.10 & 22.10

Je (groot)ouders zullen zich niet vervelen want voor hen wordt een aangepast programma voorzien.
Hou zeker de website www.utopialeuven.be/programma in het oog voor meer info!

**DEPARTEMENT
COMPUTERWETENSCHAPPEN
CELESTIJNENLAAN 200A
3001 HEVERLEE**

**15.10.2016
9.30 - 17 UUR**

**COLLEGE DE VALK
TIENSESTRAAT 41, 3000 LEUVEN**

**22.10.2016
9.30 - 17 UUR**

**GRATIS INSCHRIJVEN
vanaf 21 september om 13 uur op
WWW.KULEUVEN.BE/KINDERUNIVERSITEIT**

CREATIEVE DO-WORKSHOPS

**03.11.2016 - 04.11.2016
05.01.2017 - 06.01.2017**

Een tweedaagse do-workshop waar kinderen worden ondergedompeld in de wondere wereld van de architectuur. Je maakt op een speelse manier kennis met architecturale en ruimtelijke (denk)beelden uit de tentoonstellingen in M. Uiteraard ga je ook zelf aan de slag en bouw je je eigen eiland Utopia.

**De kinderen bezoeken meermaals de expo's in M - Museum Leuven.
De locatie van de workshop wordt later bekend gemaakt.**

*Van 10 - 17 uur
Opvang voorzien vanaf 9 uur
€ 40 voor 2 dagen
Geschikt van 9 - 12 jaar
Inschrijving via www.stadenarchitectuur.be*

ALS OOIIT ARTFORUM

In de ideale wereld hebben kinderen het voor het zeggen. Negen Artforum-kunstenaars gaan aan de slag met kinderen en jongeren. Via fotografie, tekenkunst of het gesproken woord brengen zij hun gedroomde samenleving tot uiting.

Ze verkennen thema's als samenleven, educatie, justitie, milieu, economie en welzijn. Onder leiding van curator Charlotte Van Buylaere tonen ze hun resultaten samen met werk van de deelnemende kunstenaars tijdens de expo *Als Ooit* in OPEK.

Ook gezinnen zijn welkom om op speurtocht te gaan en op een speelse en interactieve manier op zoek te gaan naar een ideale wereld. Een bijzondere belevenis voor alle leeftijden!

Artforum engageert zich voor een geleid bezoek op maat van bezoekers met een fysieke en/of verstandelijke beperking.

**OPEK
VAARTKOM 4
3000 LEUVEN**

**13.11.2016 - 04.12.2016
WO - ZO: 14 - 17 uur**

**☀ -6 JAAR: GRATIS
7 - 18 JAAR: € 3
+18 JAAR: € 5**

UTOPIA OP HET RODE HOND FESTIVAL

SPECIAAL TIJDENS DE HERFSTVAKANTIE

Utopia doet graag mee aan het RODE HOND FESTIVAL.

Dit besmettelijk leuke gezinsfestival nodigt je uit op voorstellingen, workshops en allerlei activiteiten overal in de stad.

UTOPIA: FAMILIEFEEST MET WORKSHOPS 03.11.2016

De tentoonstelling *Op zoek naar Utopia* in M - Museum Leuven werkt met plezier mee aan het festival De Rode Hond. Ontdek de idealen en droombeelden van kunstenaars. En durf zelf te dromen over de toekomst, in kleine gezinsworkshops in onze museumzalen. Drop-in, drop-out: wandel binnen wanneer je wil, vertrek wanneer je uitgespeeld bent.

WORKSHOP: DRUK JE STEMPEL OP DE TOEKOMST 04.11.2016 - 05.11.2016

Net zoals Thomas More 500 jaar geleden kun jij vandaag jouw toekomstbeeld bepalen: met een echte drukpers! Experimenteer met woord en beeld, ga actief en creatief aan de slag en zet jouw stem kracht bij vanuit een heuse redactie in de Universiteitsbibliotheek. En dit alles onder deskundige begeleiding.

M - MUSEUM LEUVEN L. VANDERKELENSTRAAT 28 3000 LEUVEN

14 - 17 uur
Geschikt voor 4 - 12 jaar
* **GRATIS** voor kinderen -
Ouders: **€ 5** (excl. audiogids)
Inschrijving verplicht via www.30cc.be
of +32(0)16 30 09 00

M - MUSEUM LEUVEN & UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK KU LEUVEN

04.11.2016: 11 - 13 uur | 05.11.2016: 14 - 16 uur
Geschikt voor 10 - 15 jaar
Kinderen: **€ 3** - Ouders: **€ 5** (excl. audiogids)
Inschrijving verplicht via www.30cc.be
of +32(0)16 30 09 00

WORKSHOP: BAM!LABO 03.11.2016 - 06.11.2016

Kinderen experimenteren graag. En waarom niet met de toekomst van Leuven? In een mobiel BAM!LABO onder begeleiding van auteur Carmien Michels en illustrator Wide Vercnocke werken de kinderen de ideale stad uit. Alles en iedereen is welkom: ballonscholen, frietprinters, maandokters en trolifanten. Met hun ontwerpen trekken ze de straat op en installeren hun nieuwe stad. Op zondag is het zover! Dan huldigen ze hun stad officieel in en overhandigen hun plannen aan het stadhuis.

M - MUSEUM LEUVEN & DE BIB LEUVEN

03 + 05.11.2016: 14 - 17 uur | de Bib Leuven
04.11.2016: 14 - 17 uur | M - Museum Leuven
06.11.2016: 14 - 17.30 uur | M - Museum Leuven
Geschikt voor kinderen vanaf 8 jaar en ouders
* **GRATIS** (zonder inschrijven)

ZOEKTOCHT: WONDERLAND 03.11.2016 - 06.11.2016

Waag een sprong in de toekomst en beland op het eiland EUtopia. Daar ga je op zoek naar de ideale wereld om in te wonen. Met boeiende doe-opdrachten ga je aan de slag om je eigen droomeiland te fantaseren: een zwevend speelparadijs, een futuristisch ruimteschip of een geheim luilekkerland? Alles kan. Wonderland is een spannende zoektocht die je wildste dromen een beetje echt maakt.

M - MUSEUM LEUVEN L. VANDERKELENSTRAAT 28 3000 LEUVEN

Doorlopend van 11 - 18 uur
Geschikt voor 8 - 12 jaar
* **GRATIS** voor kinderen (zonder inschrijven)
Ouders: **€ 5** (excl. audiogids)

NEEM ZEKER
EEN KIJKJE OP
WWW.RODEHOND.BE.
ZEER POPULAIR BIJ
LEUVENAARS!

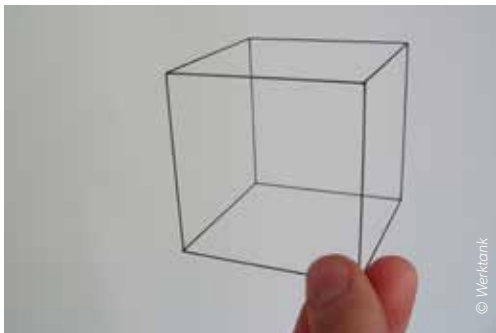

© M - Museum Leuven

HET STADS- FESTIVAL

POOR MEDIA WERKTANK

AGENCY FOR POOR MEDIA
MARIA THERESIASTRAAT 123
3000 LEUVEN

07.10.2016 - 28.10.2016

☀ **GRATIS**

DO - ZA 14 - 18 UUR
POOR READINGS:
13.10.2016 & 20.10.2016 OM 19.30 UUR

Werktank, het Leuvense productieplatform voor nieuwe en oude mediakunst, opent in oktober een *Agency for Poor Media* in de Leuvense binnenstad. In deze pop-up stellen kunstenaars en denkers het utopische karakter van technologie in vraag, met de historische achtergrond van Arte Povera in het achterhoofd.

In een *Poor Media*-expo, met enkele *Poor Up!*-performances en de lezingenreeks *Poor Readings*, zal Werktank de materiële schaduwzijde van het technologische vooruitgangdenken in vraag stellen. Het geloof dat Thomas More uitte in technologische vooruitgang in zijn *Utopia* staat vandaag steeds meer onder druk. Verhalen over misbruik, ecologische rampspoed en datahacking zijn nog nauwelijks te negeren. De ogenschijnlijke transparantie van digitale media wordt ontmaskerd en technologisch restafval, kabels en verdwaalde pixels worden een middel om technologie en massamedia in vraag te stellen.

Hou de website in het oog voor meer informatie over de *Poor Up!* Performances!

Met bijdragen van o.a. Katinka de Jonge, Kurt d'Haeseleer, Gabriel Ruiz, Ief Spincemaille en Floris Vanhoof. *Poor Media* is een project van Werktank in samenwerking met Kunstenpunt, KU Leuven - Groep T en Culturele Studies KU Leuven.

WAT IS ARTE POVERA?

Deze Italiaanse kunstbeweging uit de jaren 60 creëerde kunstwerken met eenvoudige materialen, uit kritiek op de groeiende consumptie-maatschappij.

DE UTOPIE VAN EEN MISSIE KADOC KU LEUVEN

KADOC KU LEUVEN
VLAMINGENSTRAAT 39
3000 LEUVEN

30.09.2016 - 17.01.2017

☀ **GRATIS**

MA - VR 9 - 17 UUR
ZO 13 - 17 UUR
VAN 30.09.2016 TOT 20.11.2016
GELDEN VOLGENDE UREN:
MA - WO 9 - 17 UUR
DO 9 - 22 UUR
VR 9 - 18 UUR
ZA - ZO 11 - 18 UUR

De zoektocht naar de ideale wereld ging ook na Thomas More verder. Duizenden Belgen trokken in de 19de en 20ste eeuw naar zogenaamde 'missiegebieden'. Zij wilden er het Rijk Gods vestigen, een zuiver christelijke wereld die in West-Europa niet meer mogelijk was na de Franse Revolutie.

De tentoonstelling staat stil bij enkele grote missieprojecten van over de hele wereld waarvan sommige totaal vergeten zijn. Bijvoorbeeld de jezuïeten bij de Indianen in Noord-Amerika, de scheutisten in China, pater Damiaan op Molokai, 'katholiek Vlaanderen' in Congo, de vervlogen droom van Guido Gezelles Noordpoolmissie en de christelijke dorpen in de islamitische Punjab. Als afsluiter maak je ook kennis met Belgische projecten als abdijen en begijnhoven.

Dit project kwam tot stand met medewerking van het Damiaancentrum.

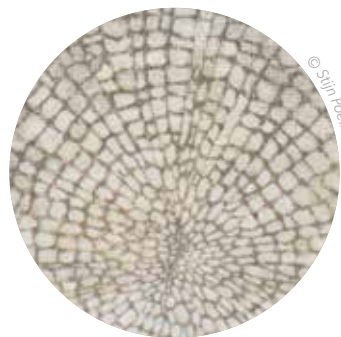
TIP:

[Profiteer van de gelegenheid om de hedendaagse kunstinstallaties te bezoeken van Tracing the Future in de kapel van KADOC. Meer informatie over dit project op pagina 48.](#)

LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM EN DAAD ...

© Stadsarchief

© Stijn Poelmans

EEN TENTOONSTELLING OVER VERLEDEN EN HEDEN VAN EEN TOEKOMST HISTORISCH LUIK

09.11.2016 - 17.01.2017

Stadsarchief Leuven

De tentoonstelling brengt een twintigtal historische projecten in beeld aan de hand van archiefdocumenten uit het Leuvense stadsarchief, aangevuld met werk uit ondermeer het Universiteitsarchief en M - Museum Leuven. Aan bod komen bijvoorbeeld het Gaudiaanse torenontwerp voor de Sint-Pieterskerk van Joost Metsijs en het Sint-Maartensdal project van Renaat Braem. Ze tonen hoe Leuven ooit werd bedacht, ook al kwamen die dromen zelden helemaal uit. *Leuven 2016: tussen droom en daad* graaft de sporen van een utopisch Leuven op, legt de documenten op de leestafel en toont ze aan het publiek.

Curator: Luc Verpoest

DE INVERSE STAD ACTUEEL LUIK

09.11.2016 - 21.12.2016

de Bib Leuven

In de Bib Leuven toont architect Stijn Poelmans een nieuwe vorm van stedelijkheid, de inverse stad. Deze stad laat zien welke impact een grotere participatie van de burgers op de stadsontwikkeling kan hebben.

Twee documentaires van Laura Zuallaert tonen een aantal bijzondere kleine utopische initiatieven. Een eerste documentaire gaat uit van de problematiek van de luchtvervuiling in Vlaanderen. Via getuigenissen van patiënten en dokters ontdek je de link tussen luchtverontreiniging en gezondheidsproblemen. De tweede documentaire gaat over voedselproductie en consumptie.

In Kopenhagen schakelden grootkeukens van scholen, ziekenhuizen en openbare instellingen in vier jaar tijd over van conventionele voeding naar 100% biovoeding. Je ontdekt enkele gelijkaardige initiatieven in Leuven.

Stijn Poelmans laat zich voor zijn inverse stad inspireren door het participatief project *Iedereen Thomas More*. Lees meer op pagina 82.

Curatoren: Stijn Poelmans en Laura Zuallaert

Het project *Leuven 2016: tussen droom en daad* is een samenwerking tussen Luc Verpoest, de Bib Leuven en Stadsarchief Leuven.

DE BIB & STADSARCHIEF LEUVEN RIJSCHOOLSTRAAT 4 3000 LEUVEN

STADSARCHIEF:

Di, wo, vr: 9 - 13 uur

Do: 9 - 19 uur

Za: 10 - 17 uur

☀ **GRATIS**

DE BIB LEUVEN:

Ma: 12 - 18 uur

Di: 10 - 18 uur

Wo: 12 - 18 uur

Do: 12 - 20 uur

Vr: 10 - 18 uur

Za: 10 - 17 uur

EXTRA

Aan het actuele luik van de tentoonstelling worden twee TOEKOMSTSALONS gekoppeld.
Dorien Knockaert (foodwriter en culinaire redactrice bij De Standaard)
15.11.2016 om 20 uur in de Bib Leuven
en **Pieter Ballon** (smart cities)
24.11.2016 om 20 uur
in de Bib Leuven.

DE GOUDEN EEUW VAN DE BIJBELSTUDIE FACULTEIT THEOLOGIE KU LEUVEN 28.10.2016 - 09.12.2016

© KU Leuven

In 1516 gaf Erasmus, de beroemde humanist en een goede vriend van Thomas More, zijn *Novum Instrumentum* uit. Deze Latijns-Griekse versie van het Nieuwe Testament week af van de gangbare Latijnse Vulgaat-versie uit het einde van de 4de, begin 5de eeuw.

Op de tentoonstelling zie je een mooi exemplaar van de eerste druk uit het Grootseminarie van Brugge (P.IN 1809).

Nog een reden om de tentoonstelling te bezoeken: je bewondert er topwerken uit de eigen collectie van de Maurits Sabbebibliotheek.

MAURITS SABBE BIBLIOTHEEK CHARLES DEBERIOTSTRAAT 26 3000 LEUVEN

Ma - vr: 8.30 - 22 uur

Za: 9 - 13 uur

☀ **GRATIS**

LEUVEN MEETS UTOPIA

@IJZERENBERG

05.10.2016 - 09.10.2016

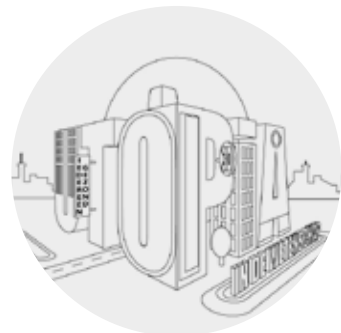
Jonge en gevestigde kunstenaars stellen hun werk tentoon in het schitterende park IJzerenberg in Winksele en andere locaties in de Leuvense binnenstad. Alles draait rond één thema: de verbeelding van Utopia in een natuurlijke omgeving. Verspreid over het park creëren de kunstenaars elk hun eigen wereld in het teken van Utopia. De beelden krijgen in hun natuurlijke omgeving een extra dimensie. Wat deze openluchthappening nog specialer maakt: de werken zijn te koop en de kunstenaars zijn vaak aanwezig om je uitleg te geven over hun werk en de filosofie erachter. De winst gaat naar twee sociale projecten rond jeugdzorg: de Wissel en Monte Rosa.

IJZERENBERG**BRUSSELESTEENWEG 131****3020 WINKSELE**

**ANDERE LOCATIES: RECHTBANK LEUVEN,
M - MUSEUM LEUVEN EN DE BINNENTUIN
VAN HOTEL TAFELROND**

Open: 10 - 17 uur (Park IJzerenberg)

Ticket: € 5

ZIEKENHUIS 3.0**CENTRUM MENSELIJKE ERFELIJKHEID
KU LEUVEN****22.10.2016 - 17.01.2017**

Deze tentoonstelling laat je ontdekken hoe wetenschap en technologie de gezondheidszorg van morgen vormgeven. Krijg je binnenkort geneesmiddelen op maat? Hoe ziet je verblijf in het ziekenhuis van de toekomst eruit? Wat kan er binnen afzienbare tijd op het vlak van genetica, chirurgie en hersenonderzoek?

**Dé blikvanger van Ziekenhuis 3.0
is een mensenhart dat in 3D is geprint.**

Dit mag je zeker niet missen! Net zo verrassend zijn de kunstwerkjes die kinderen van lagere scholen hebben vervaardigd. Zij hebben hun 'Utopia in de wetenschap' verbeeld. Deze tentoonstelling is dus absoluut een aanrader om in familieverband te bezoeken.

UZ LEUVEN CAMPUS GASTHUISBERG**PLATFORM ONTVANGSTHAL****HERESTRAAT 49****3000 LEUVEN**

Ma - vr: 7 - 20.30 uur

Za - zo: 8 - 20.30 uur

GRATIS
UTOPIA 3**SLAC/ACADEMIE BEELDENE KUNST****SLAC****DIRK BOUTSLAAN 60-62****3000 LEUVEN****23.09.2016 - 14.01.2017****PERMANENT TOEGANKELIJK**
GRATIS

Jongeren en volwassenen die samen creëren en de grenzen van de utopie verkennen: dat is UTOPIA 3. Het project beslaat twee delen: UTOPIA [Dijle - Eilanden] en UTOPIA [Vrijstaat]. De hele school, bezoekers en voorbijgangers maken deel uit van het project. Beide delen staan symbolisch met elkaar in verbinding.

UTOPIA [Dijle - Eilanden]

Thomas More inspireert ook vandaag nog volop jongeren. 450 studenten van SLAC/Academie Beeldende Kunst geven vorm aan hun ideeën over een ideale samenleving. Zij bouwen imaginaire en utopische drijvende steden op de Dijle in Leuven.

UTOPIA [Vrijstaat]

Op het voorplein van SLAC rijst een enorme toren op. Studenten van de academie palmen deze free stage in. In de ateliers ontwerpen ze een eigen vlag en bevragen zo het universele symbool van identiteit en territorium. Tijdens het stadsfestival wordt er zesmaal een nieuwe vlag gehesen. De verschillende ateliers geven telkens een performance voor het publiek om een nieuwe fase in te luiden.

NOTEER DEZE DATA ALVAST IN JE AGENDA:

VR	23.09.2016	- 19 uur	FEESTELIJK STARTSCHOT UTOPIA 3
VR	07.10.2016	- 19 uur	LIT = ILE
VR	21.10.2016	- 19 uur	UTOPPOTIA
VR	18.11.2016	- 19 uur	REALLY?
VR	02.12.2016	- 19 uur	ZANDKASTEEL
VR	13.01.2017	- 19 uur	SLOTEVENT SLAC GOOIT DE RAMEN OPEN!

UTOPIA [Vrijstaat] is een project in samenwerking met SLAC/Conservatorium.

UTOPIA – TUSSEN DAAD EN DROOM
DE RODE ANTRACIET VZW
13 + 14 + 15.12.2016 - 18 uur

In dit project werken gedetineerden uit de twee Leuvense gevangenissen samen met slachtoffers van een misdrijf aan een theatervoorstelling. Zij brengen theater onder leiding van Danny Timmermans. Het stuk gaat over een 'utopische' samenleving waarin er ruimte en begrip is voor elkaars verhalen en verlangens.

Kijk ook op pagina 66 voor de gelijknamige tentoonstelling.

Utopia - tussen daad en droom is een samenwerking tussen De Rode Antraciet, Vormingplus Oost-Brabant en CAW Oost-Brabant.

HULPGEVANGENIS LEUVEN
MARIA-THERESIASTRAAT 74
3000 LEUVEN

De theatervoorstelling zal toegankelijk zijn voor een beperkt publiek. Inschrijving is verplicht en kan via Vormingplus Oost-Brabant www.vormingplusob.be vanaf 28.10.2016.

Ticket: € 5

THOMAS MORUS MOET NOO LEIVE
AKADEMIE VAN HET LEIVES DIALEKT
19.11.2016 - 14 uur & 20 uur

Leuvenser wordt het niet tijdens 500 jaar Utopia! We gaan samen terug in de tijd, naar de tijd van de *Utopia*. Er gebeurde genoeg in de 16de eeuw om er een vermakelijke en deels fictieve eenakter van te maken. Anna Boleyn, Thomas More, Hendrik VIII en Catharina van Aragon spreken voor de gelegenheid perfect *Leives*.

Tip: de eenakter wordt 's middags voorafgegaan door de Leivese Kwis, met deelname van de burgemeester, het schepencollege en de Deken van Sint-Pieter en zijn acolieten. 's Avonds wordt het voorprogramma verzorgd door de Joorzangers.

30CC/SCHOUWBURG
BONDGENOTENLAAN 21
3000 LEUVEN

Ticket: € 5 aan de balie van 30CC (niet online)

TROJE
HET NIEUWSTEDELIJK & MAARTEN KETELS

OPEK
VAARTKOM 4
3000 LEUVEN

10 + 11 + 12.10.2016 - 20 uur

BASISPRIJS: € 16
65+: € 15,20
-26 / CULTUURKAART / OKO SECTORPAS: € 14,40
STUDENT UC LEUVEN - LIMBURG: € 8

BEGELEIDERSPAS: GRATIS

'Wat betekent vrijheid en wat is de tol die je daarvoor betaalt? Wie is werkelijk vrij? In zijn meest romantische vorm beantwoorden zigeuners aan een vrijheid die voor mij leefbaar is. Ik besluit om een 19de-eeuwse replica van een zigeunerveerwagen te maken. Een Trojaans paard waarmee ik een zigeunergemeenschap wil binnendringen.' — Maarten Ketels (theatermaker)

Maarten Ketels studeerde in 2010 af aan het Herman Teirlinck Instituut. Sindsdien benut hij op een indringende manier de publieke ruimte. Meer nog: hij gaat er letterlijk in op.

Steeds bouwt hij kleine houten huisjes waarin hij voor even woont. Later herwerkt hij die ervaringen tot een theaterstuk.

Voor *Troje* verbleef Maarten in de Leuvense Rom-gemeenschap. Zij sluit zich af om te bewaren wat hen het kostbaarst is: hun identiteit. Integratie is onmogelijk want dit zou betekenen dat de eigen gemeenschap oplost, zelfs verdwijnt. Hun gemeenschap is hun Utopia. Zijn actie is een schuchtere poging om te onderzoeken of er toch een vorm van samenleving mogelijk is. Iets van een hoopvolle toenadering.

Concept, tekst en spel: Maarten Ketels - Muziek: Geert Waegeman - Dramaturgie: Els Theunis

HOOP HET NIEUWSTEDELIJK

**OPEK
VAARTKOM 4
3000 LEUVEN**

**16 + 17 + 20 + 22.12.2016 - 20 uur
18.12.2016 - 15 uur**

**BASISPRIJS: € 16
65+ : € 15,20
-26 / CULTUURKAART / OKO SECTORPAS: € 14,40
STUDENT UC LEUVEN - LIMBURG: € 8**

BEGELEIDERSPAS: GRATIS

'Nooit eerder een Belgisch stuk gezien dat zo spot-on de klimaactualiteit in z'n hemd zet. Politieke en economische realiteiten gemengd met harde kritiek op hoe the powers that be ons in de luren leggen. Actueel en fris, schitterende acteerprestaties en livemuziek. Nooit hermetisch en elitair. Verplicht voor iedereen die voelt hoe de polsslag van de samenleving klopt.' — Stijn Meuris (zanger)

Het slotstuk van de trilogie *Hebzucht - Angst - Hoop* wordt alom bejubeld en is dit seizoen nog een allerlaatste keer te zien als onderdeel van het stadsfestival 500 jaar Utopia.

Beleidsmakers, klimaactivisten, mensen uit de transitiebeweging, maar ook toneelbezoekers verlaten de theaterzaal met het gevoel: we kunnen echt iets veranderen!

*Sinds Hoop is wereldverbeteraar
geen scheldwoord meer ...*

Tekst en regie: Stijn Devillé met Sara Vertongen, Erik Van Herreweghe, Michaël Pas, Tom Van Bauwel, Christophe Aussems, Bram Van Der Kelen, Simone Milsdochter, Maarten Ketels en Lena Devillé of Juliet Van Bauwel - Muziek: Bert Hornikx, Geert Waegeman en Trijn Janssens - Choreografie: Natascha Pire - Dramaturgie: Els Theunis

HET EINDE IS NABIJ HET NIEUWSTEDELIJK & MARTHA!TENTATIEF

**OPEK
VAARTKOM 4
3000 LEUVEN**

**11.01.2017 - 20 uur
12.01.2017 - 12.30 uur - 21.30 uur**

**BASISPRIJS: € 16
65+ : € 15,20
-26 / CULTUURKAART / OKO SECTORPAS: € 14,40
STUDENT UC LEUVEN-LIMBURG: € 8
12.01.2017: € 12 (LUNCHVOORSTELLING)**

BEGELEIDERSPAS: GRATIS

'De voorbije drie jaar voerde ik een artistiek onderzoek naar de huidige staat van de melancholie. Tijdens het symposium I love Melancholy vroeg ik aan theaterfenomeen Johan Petit om een lezing aan dit onderwerp te wijden. Voor het slotsymposium I hate Melancholy goten Johan en ik onze ideeën samen in een lecture performance, die Het einde is nabij kwam te heten, naar een vergeten Gorky-lied, dat we als orgelpunt van de show ten gehore brengen.' — Adriaan Van Aken (theatermaker)

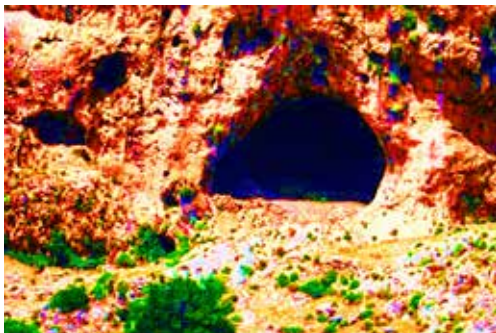
In een geanimeerde lezing over de productieve kracht van melancholie geven **Adriaan Van Aken** en **Johan Petit** melancholie hedendaagse betekenissen. Ze omsingelen het begrip met powerpointslides, popmuziek en allerhande voorbeelden uit de populaire cultuur: Stromae, Jan Mulder, Clara Cleymans, Freek De Jonge, Bomans, Morrissey, Theo Maassen, Rutger Bregman, ...

De lezing is een unieke ervaring, niet alleen omdat ze onbedoeld een ode aan zanger Luc De Vos is, maar ook door de luchtige, persoonlijke toon die Petit en Van Aken aanslaan.

Tekst, spel en muziek: Adriaan Van Aken en Johan Petit - Algehele assistentie: Tim Clement

OUR TIMES

MICHEL VANDEVELDE

STUK
NAAMSESTRAAT 96
3000 LEUVEN

20 + 21.12.2016 - 20.30 uur

BASISPRIJS: € 14
-18: € 10
STUK-KAART MET CODE: € 10
ABONNEMENTHOUDER STUK: € 10
TAAL: ENGELS

'Thinking does not play well in an image-based culture. There is not much to see in it. It is not a performing art.' – Neil Postman (Amusing ourselves to death)

De *Utopia* ontstond uit het denken over de ideale samenleving – als alternatief voor de maatschappij waarin Thomas More leefde. Maar welke rol krijgt het denken vandaag?

Tijd en ruimte om autonoom te denken zijn schaars. In deze storm van indrukken en gebeurtenissen stelt Michiel Vandeveldde vragen bij de staat van het denken. *Our Times* puurt inspiratie uit een gesprek met filosoof Jean-Luc Nancy én het bevat dansmateriaal uit populaire clips. Met dit contrast zoeken drie dansers het conflict tussen diepgang en oppervlakkigheid. Niet louter als kritiek op onze tijd maar als een poging om nieuwe denkmogelijkheden te verkennen. De choreografie is uitbundig. Michiel Vandeveldde maakt gebruik van reappropriatie: het recyclen van materialen. Flarden teksten en bizarre muziek dagen de verbeelding uit.

Concept & choreografie: Michiel Vandeveldde - Dansers: Nestor Garcia Diaz, Alina L. Popa en Michiel Vandeveldde - Feedback: Dries Douibi en Esther Severi - Grafische vormgeving: Ward Heinwegh - Techniek: Tom Bruwier - Productie: mennomichieljzofvzw

DANCE AND RESISTANCE

ENDANGERED HUMAN MOVEMENTS VOL. 2

NADAPRODUCTIONS/AMANDA PIÑA & DANIEL ZIMMERMANN

STUK
NAAMSESTRAAT 96
3000 LEUVEN

20 + 21.12.2016 - 20 uur

BASISPRIJS: € 16
-18: € 12
STUK-KAART MET CODE: € 12
ABONNEMENTHOUDER STUK: € 12
TAAL: ENGELS

Dance and Resistance handelt over danstradities die met uitsterven zijn bedreigd. Amanda Piña is een Mexicaans-Chileens choreografe, Daniel Zimmermann een beeldend kunstenaar uit Zwitserland.

Zij brengen dansen uit Tabituea, Arizona en Indonesië. Antropologen uit de vorige eeuw plakten hier het etiket 'rituele dansen' op. De dansen gaan over de wederkerige relatie tussen mens, dier en milieu. De vraag die zich opwerpt: wat betekenen deze dansen in het hier en nu?

Je beleeft de voorstelling *Dance and Resistance* in een intieme setting. Ze is bovendien een levend organisme. De makers nodigen immers voor elke versie lokale deelnemers uit. Zo voeden Piña en Zimmermann zich in december met de geest en de economie van Leuven.

Artistieke directie: Amanda Piña i.s.m. Daniel Zimmermann - Choreografie, dansers & performers: Alma Quintana, Yusimi Moya Rodriguez, Amanda Piña, Linda Samaraweerová
Dans: Solanghe Enriquez Barrios, Liam Spaenjers & guests - Choreografische bronnen: Yaqui, Mayo, Navajo, Gertrud Bodenwieser, Mixtecs-Mexicans, Mapuche Huilliche, Hanna Berger, Tabiteuea Islanders-Kiribati Republic, Trobriand Islanders, Tenek, Sakkudei - Compositie, live percussie & live-muziek: Shayna Dunkelman en Christian Müller - Licht: Victor Durán - Scène & projecties: Daniel Zimmermann - Assistent choreografie: Paula Chavez - Bewegingsmateriaal van etnografische films: Lina Maria Venegas en Amanda Piña - Dramaturgisch advies: Angela Vadori - Artistieke adviseur Quim Pujol, kostuums Francesca Aldegani, Anke Philippe - Productie: Nada Productions

MUZIKAAL STARTSCHOT: MUSIC FOR PEACE

FRASCATI SYMPHONIC

**KAPEL HEILIG HARTINSTITUUT
HEVERLEE**

23 + 24.09.2016 - 20.30 uur
25.09.2016 - 15 uur

BASISPRIJS: € 20
-26: € 10
65+: € 19
CULTUURKAART KU LEUVEN: € 18

 BEGELEIDERSPAS: GRATIS

500 jaar Utopia had muzikaal niet beter kunnen starten dan met *The Armed Man – A Mass for Peace*. Het werk van Karl Jenkins is een regelrechte klassieker. Het spreekt een zeer ruim publiek aan. Als je weet dat deze anti-oorlogscompositie ruim duizend keer is opgevoerd, dan begrijp je de keuze volledig.

Kopers en slagwerk openen het concert met het imposante *Fanfare for the Common Man* van Aaron Copland. Daarna volgt de indrukwekkende anti-oorlogscompositie *The Armed Man – A Mass for Peace*. Thema is de universele hoop op rechtvaardigheid en duurzame vrede. Brandend actueel!

Als gewezen popmuzikant gaat Jenkins voor een klassieke stijl die makkelijk in het gehoor ligt en je zeker niet onberoerd laat.

Het werk wordt uitgevoerd door onze eigen Leuvense muzikanten en zangers: Frascati Symphonic, de Trinid Singers en het Arenbergkoor. Zij zorgen voor een schitterend muzikaal begin van 500 jaar Utopia.

SONGS FOR UTOPIA

HET DEPOT

HET DEPOT
MARTELARENPLEIN 12
3000 LEUVEN

19.01.2017 - 20 uur

VVK: € 16
KASSA: € 19

NAMEN WORDEN LATER BEKEND GEMAAKT

Dit wordt de grote finale van 500 jaar Utopia. Ronny Mosuse presenteert een keur aan toonaangevende artiesten die zingen over en voor een betere wereld. Onder het motto *The Future is More* – het thema van 500 jaar Utopia – worden verleden en toekomst op een schitterende manier met elkaar verbonden.

Wat heeft popmuziek gemeen met Thomas More en zijn *Utopia*? Protest! Thomas More klaagde in zijn boek de wantoestanden in de Engelse samenleving aan.

Kan muziek de wereld verbeteren? Who knows? Maar laat ons alvast (blijven) proberen!

Denk maar aan Flower Power, Band Aid, Live Aid, Free Mandela en Biko. Of aan groepen als Nirvana of Pearl Jam. En neem 'protestsong' gerust heel breed want alle genres en stijlen passeren de revue. Je hoort songs van vroeger en nu, maar altijd met een boodschap. De artiesten steken ze in een verrassend hedendaags jasje.

Songs for Utopia wordt een echt feest. En ja: meezingen mag, daar zal niemand tegen protesteren.

HET TUMULT VAN DE TIJD
UTOPIE VAN DE ZEGBAARHEID
FESTIVAL 20/21
26.09.2016 - 20.30 uur

© Felix Nussbaum Haus

Trio Khaldei en slagwerkgroep Triatu brengen de laatste symfonie en het tweede klaviertrio van Sjostakovitsj. Sjostakovitsj verpersoonlijkt het lot van de utopische kunstenaar. Zijn leven lang werd de Rus heen en weer geslingerd tussen vernedering en verering, afwijzing en toenadering. Zijn laatste symfonie huilt en kraait victorie tegelijk, verwijst naar triomfen en nooit verteerd verdriet. Het klaviertrio is één van Sjostakovitsj' meest aangrijpende meesterwerken, geschreven in een periode waarin Stalins terreur nog overtroffen werd door de gruwel van Hitler.

Uitvoerders: Trio Khaldei kamermuziekensemble en Triatu slagwerkgroep

PIETER DE SOMER AULA
CHARLES DEBERIOTSTRAAT 24
3000 LEUVEN

Basisprijs: **€ 25**
- 26, 65+, Lerarenkaart: **€ 18,75**
Cultuurkaart KU Leuven, Personeel KU/UZ
Leuven, Student: **€ 12,50**
☀ Begeleiderspas: **gratis**

REQUIEM POUR LA FIN DU TEMPS
UTOPIE VAN DE EINDIGHEID
FESTIVAL 20/21
25.10.2016 - 20.30 uur

© Felix Nussbaum Haus

UITVERKOCHT

Van weinig kunstwerken is de ontstaansgeschiedenis zo beklijvend als van het *Quatuor pour la fin du temps*. Acteur François Beuckelaers vertelt over de bijzondere ontstaansgeschiedenis en Het Collectief bezorgt je rillingen met dit requiemconcert, doortrokken van fragiliteit en onsterfelijkheid in de sombere geborgenheid van de Abdij van Park.

Messiaen schreef het werk in 1944, in krijgsgevangenenkamp STALAG-VIII A te Görlitz. Daar ging het kwartet ook in première, in aanwezigheid van honderden gedetineerden. In de voorstelling reconstrueert François Beuckelaers dit gebeuren.

Uitvoerders: Het Collectief en François Beuckelaers

ABDIJ VAN PARK
3001 HEVERLEE

Basisprijs: **€ 20**
- 26, 65+, Lerarenkaart, Personeel KU/UZ
Leuven, Student: **€ 15**
Cultuurkaart KU Leuven: **€ 10**
☀ Begeleiderspas: **gratis**

KOSMOS²
UTOPIE VAN DE HOORBAARHEID
FESTIVAL 20/21
22.10.2016 - 20.30 uur

© Felix Nussbaum Haus

Kosmos² is een totaalspektakel van muziek en video. Het fameuze pianoduo GrauSchumacher laat je horen hoe componisten uit de 20ste eeuw de muziek van de kosmos opriepen. Grommelend en dreigend of tintelend en vertroostend.

CREATIEF PROJECT
UTOPIA & KOSMOS VOOR SLAC
22.10.2016 - SLAC/Academie
i.s.m. MATRIX

Het concertprogramma *Kosmos² - Utopie van de hoorbaarheid* is de aanleiding voor een creatief project met leerlingen van het SLAC. Een componist zal de thema's utopia en kosmos bespelen in interactie met de leerlingen. De resultaten zullen te bewonderen en beluisteren zijn tijdens de concertdag. De voorbereidende workshops zijn in september en oktober!

Kijk voor meer informatie
www.utopialeuven.be/programma

TIP:

Beiaardconcert zaterdag 22 oktober om 17.30 uur in de Luistertuin van het Erasmushuis. Beiaardier Luc Rombouts speelt een unieke versie van Stockhausens Tierkreis op de beiaard van de Universiteitsbibliotheek.

Centraal staat Peter Eötvös' zinderende compositie *Kosmos*. Daarrond cirkelen afwisselend delen uit Karlheinz Stockhausens *Tierkreis*, George Crumbs *Makrokosmos* en Olivier Messiaens *Visions de l'Amen*. Videokunstenaar Stefan Boehme verbindt de adembenemende klanken met betoverende lichtsculpturen.

Uitvoerders: GrauSchumacher pianoduo, met lichtsculpturen van videokunstenaar Stefan Boehme

GROTE AULA MARIA-THERESIA
SINT-MICHIELSSTRAAT 6
3000 LEUVEN

Basisprijs: **€ 20**
- 26, 65+, Lerarenkaart, Personeel KU/UZ
Leuven, Student: **€ 15**
Cultuurkaart KU Leuven: **€ 10**
☀ Begeleiderspas: **gratis**

DE MUZIKALE HEL
CAPPELLA PRATENSIS
O.L.V STRATTON BULL
 BERT VAN NIEUWENHUYSE (ACTEUR)
30.11.2016 - 20 uur

Polyfonie of meerstemmige muziek beleefde haar hoogtepunt in de tijd van Thomas More. *De Missa Cum iocunditate* van Pierre de la Rue is door zijn puurheid zeer toegankelijk en verdient het om ontdekt en gesmaakt te worden.

Deze uitvoering krijgt een speciaal accent dankzij acteur Bert Van Nieuwenhuyse. Hij vertolkt spraakmakende passages uit More's *Utopia* en brengt de toenmalige bijzonder pittige discussies over muziek opnieuw tot leven.

Woord: Bert Van Nieuwenhuyse - Tekst: Joris Tulkens

Dit project is een initiatief van Lectio KU Leuven in samenwerking met 30CC.

30CC/PREDIKHERENKERK
O.L. VROUWSTRAAT
3000 LEUVEN

Ticket: € 25

De voorstelling is **uitverkocht**. Zet je op de wachtlijst via www.30CC.be

STILLE NACHT
JAN SWERTS & JOEP BEVING
10.11.2016 - 20 uur

Jan Swerts stelt zijn nieuwe langverwachte plaat *Schaduwland* voor. Hij werd in zijn tienerjaren erg beïnvloed door Wim Mertens, Philip Glass en Keith Jarrett. Meer recent hadden ook artiesten als Max Richter en Jóhann Jóhannsson een enorme impact. In de zomer van 2010 verscheen *Weg*, een plaat bedolven onder de superlatieven.

Stille Nacht steekt van wal met de Nederlandse toetsenist Joep Beving. De betoverende pianostukken op het album *Solipsism* zijn dromerig en filmisch.

Stille Nacht krijgt een vervolg met Stille Dag.
Kijk op pagina 89.

30CC/SCHOUWBURG
BONDGENOTENLAAN 21
3000 LEUVEN

Basisprijs: € 16 (rang 2) - € 18 (rang 1)
 -26 / Cultuurkaart: € 14,40 (rang 2) - € 16,20 (rang 1)
 65+ : € 15,20 (rang 2) - € 17,10 (rang 1)

☀ Begeleiderspas: gratis

BIG CITIES IN THE 20'S
LUCA SCHOOL OF ARTS - JAZZ
23.12.2016 - 20 uur

Big cities in the twenties is een uniek programma waar film, jazz, improvisatie en orchestratie elkaar op het hoogste niveau ontmoeten.

Luca Jazz brengt stille films uit de jaren '20 met live muziekbegeleiding van de Luca bigband o.l.v. Frank Vaganée. Centraal thema is de stad als ideale of geïdealiseerde samenleving, waarbij humor niet uit het oog verloren wordt. De stad is steeds een grote inspiratiebron geweest voor jazzmusici. In het gouden tijdperk van de jazz, de jaren 20, fungeerden de metropolen als magneten op menig jazzmuzikant. Deze broeierige steden dienden als ontmoetingsplaats, laboratorium en katalysator en zorgden ervoor dat de jazz populairder als ooit tevoren was.

Deze voorstelling is een heruitvoering van een concert van het Brussels Jazz Orchestra. Met werk van onder meer Bert Joris, Frank Vaganée en Gyuri Spies.

30CC/MINNEPOORT
DIRK BOUTSLAAN 62
3000 LEUVEN

Ticket: € 12

LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM EN DAAD ...

IEDEREEN THOMAS MORE: LEUVENAARS TEKENEN DE TOEKOMST VAN DE STAD

13 + 17.09.2016
13 - 17 uur

Het Datapaviljoen is een stads-crealabo, geanimeerd door het Antwerpse artiestencollectief **Roofoptiger**. Leuvense passanten en in het bijzonder schoolkinderen kunnen er de toekomst van hun stad in woord en beeld vertalen. Het resultaat wordt later opgenomen in de tentoonstelling *Inverse Stad*.

Bezoek zeker ook de twee tentoonstellingen van het project Leuven 2016: tussen droom en daad...

Meer info op pagina 66.

Het project Leuven 2016: tussen droom en daad is een samenwerking tussen Luc Verpoest, de Bib Leuven en Stadsarchief Leuven.

LEUVENAARS LEZEN MORE

23.09.2016 - 16 - 22 uur

Tijdens het Utopia-openingsweekend landt de Utopiamachine als een UFO uit Utopia op de binnenkoer van de Bib Leuven. Iedereen kan plaatsnemen in deze futuristisch ogende, gebricoleerde draaimolen, geactiveerd door het Antwerpse artiestencollectief **Roofoptiger**. Je kan er luisteren naar bekende Leuvenaars en toevallige passanten die voorlezen uit het boek *Utopia*. Lekker meegenieten en meedromen van een ideaal leven op het verre eiland Utopia ...

NIEUWE UTOPIEËN VAN TWAALF DENKERS EN DOENERS

24.09.2016 - 10 - 17 uur
25.09.2016 - 10 - 13 uur

In het weekend geven twaalf eminente denkers, doeners of performers, waaronder Kris De Decker, Carmien Michels en Zana Etambala, een reeks van korte lezingen of performances over hun utopische dromen. Ze vertrekken vanuit hun eigen vakgebied en formuleren van daaruit utopische denkbeelden over de toekomst van de mens en de samenleving. Met ruimte voor discussie achteraf en veel ideeën om over na te praten.

DE BIB LEUVEN
RIJSCHOOLSTRAAT 4
3000 LEUVEN

 GRATIS

DE KUEZE VAN DE WORMS COMPAGNIE TARTAREN EN DE FACTORY

SINT-MAARTENS DAL
3000 LEUVEN

AB INBEV
BROUWERIJPLEIN 1
3000 LEUVEN

02.12.2016 - 04.12.2016

 GRATIS

EXACTE UREN EN LOCATIES VIND JE OP
WWW.UTOPIALEUVEN.BE/PROGRAMMA

“Een ideaal duidt steevast aan wat er ontbreekt.” — Paul Verhaeghe

Dit creatieproject zoekt het ontbrekende in de interactie tussen Leuvenaars en bezoekers.

De kuez van de Worms overbrugt deze kloof door fysieke en mentale verbindingen. Ga op ontdekkingstocht van AB InBev naar Sint-Maartensdal of omgekeerd. Of kuier over het braakliggende terrein ertussen.

Laat je verrassen door de beeldende installaties en beleef de performances die je onderweg tegenkomt. De Tartaren en Factoristen bouwen samen aan de brug tussen de bewoners van Sint-Maartensdal en de werknemers van AB InBev. Zo puzzelen ze aan hun grote droom.

Regie en concept: Marnick Baryn, Ief Spincemaille en Wim Oris

MIJN UTOPIA IN BEELD
SCHOOL TER BANK
28.10.2016 - 06.11.2016

Hoe vertalen kinderen met een verstandelijke beperking de idee van de *Utopia*? De verbeeldingswereld van deze kinderen staat centraal tijdens de tentoonstelling in de Museumzaal van de Universiteitshallen. Alle werken getuigen van wie de kinderen van School ter Bank écht zijn. Hun kunstwerken zetten hun kwetsbaarheid én kracht in de schijnwerpers. Kortom, dit initiatief is warm aanbevolen!

Dit project is een organisatie van de Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs Ter Bank.

UNIVERSITEITSHALLEN
NAAMSESTRAAT 22
3000 LEUVEN

Open: 13 - 20 uur

☀️ GRATIS

UTOPIA: TUSSEN DAAD EN DROOM
DE RODE ANTRACIET VZW
14.01.2016 - 17.01.2017

Gedetineerden uit de twee Leuvense gevangenissen werkten samen met slachtoffers van een misdrijf aan een bijzondere tentoonstelling in OPEK. Tijdens de voorbereiding kwamen vele vragen aan bod. Hoe gaan we om met straf, met strafrecht, met de gevangenis en opsluiting? Hoe kijken we naar de relatie tussen daders en slachtoffers? Hoe kijken we naar de toekomst? Hoe verbeelden we dit alles in een utopische wereld? De tentoonstelling brengt dit traject in beeld.

Utopia: tussen daad en droom is een samenwerking tussen De Rode Antraciet, Vormingplus Oost-Brabant en CAW Oost - Brabant

RANDPROGRAMMA TENTOONSTELLING:

14.01.2017 - 19.30 uur	Straffe getuigenissen
15.01.2017 - 15 uur	Docu Sarah van Hee
16.01.2017 - 19.30 uur	Panelgesprek
17.01.2017 - 19.30 uur	Avond met curator Lieve Blancquaert

OPEK
VAARTKOM 4
3000 LEUVEN

Vr, ma, di: 15 - 22 uur

Za, zo: 11 - 22 uur

☀️ GRATIS

DUIK
MAX LAST VZW

VAARTKOM
3000 LEUVEN

01 + 02.10.2016
29 + 30.10.2016

☀️ GRATIS

EXACTE UREN, LOCATIES EN ANDERE
INFORMATIE VIND JE OP
WWW.UTOPIALEUVEN.BE/PROGRAMMA

Zit er een stoppeke in de Vaartkom? Kan Tobback de Vaart laten leeglopen en kan de Leuvense bevolking dat verhinderen?

Of Louis Tobback de Vaart echt zou kunnen laten leeglopen, weten we niet. Maar dat het verhaal al decennia lang de bewoners van Leuven bezighoudt, weten we wel. Max Last duikt in de Vaartkom en zet een stadsbreed sociaal artistiek economisch project op rond de verhalen en mythes over deze plek.

Het wordt een spannend vervolghet verhaal dat bestaat uit negen afleveringen. Wat het precies gaat worden, bepalen de deelnemers zelf. De eerste twee afleveringen zie je tijdens het stadsfestival. Het project brengt verschillende bevolkingsgroepen, buurtbewoners, bedrijven en kunstenaars samen.

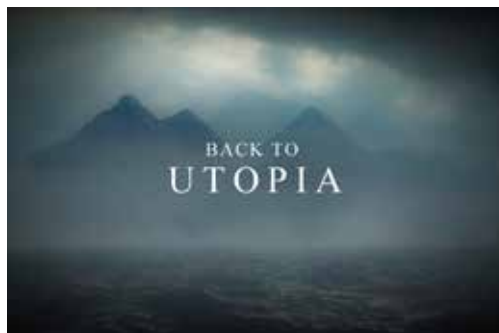
Kerngedachte: de uitkomst van elke aflevering wordt bepaald door een open, intense dialoog met alle partners op gelijkwaardige basis!

Elke aflevering krijgt een toonmoment dat wordt in- en uitgeleid door Koen Monserez, Steven Beersmans en twee acteurs van Compagnie Tartaren.

Concept door Max Last, in coproductie met 30CC. In samenwerking met buurtcentrum Schorenshof (Wilsela), Jo Zanders, Didi de Paris (o.v.), Cie Tartaren (Cedric Denayer en Martine Van Rensbergen), Beersmans & Monserez, Leren Ondernemen, Maarten Vanermen en vele anderen.

BACK TO UTOPIA

FABIO WUYTACK

CINEMA ZED (STUK)
NAAMSESTRAAT 96
3000 LEUVEN

VERTONINGEN IN CINEMA ZED

19.10.2016 - 20 uur
 21.10.2016 - 20 uur
 23.10.2016 - 17.30 uur
 24.10.2016 - 22.30 uur
 27.10.2016 - 17.30 uur
 29.10.2016 - 22.30 uur

VANAF 19.10 IN DE ZALEN IN BELGIË

In de documentaire *Back to Utopia* ontdek je levensverhalen met een utopische veerkracht uit verschillende uithoeken van de planeet. Maar het verhaal begint niet ver van de plek waar Thomas More zijn boek *Utopia* schreef. De diefstal van een 500 jaar oud exemplaar van *Utopia* uit een Italiaanse bibliotheek en het plotse overlijden van een Oxford professor Geschiedenis zetten een gerenommeerd onderzoeksjournalist - vertolkt door Johan Leysen - er toe aan om op zoek te gaan naar de reële betekenis van Utopia.

Een reeks brieven over de visionaire ideeën uit het boek begeleiden hem op zijn ontdekkingsstocht. Die tocht brengt hem terug naar de plekken waar hij als onderzoeksjournalist in de loop van z'n carrière verslag over deed: De nederzettingen van illegale goudzoekers rond de Madre-de-Dios rivier in Peru, het Lacandon-woud in Mexico, het hart van Afrika, de geëvacueerde dorpen rond Fukushima, de haven van Lampedusa en de stad Athene. Aan de hand van Thomas More's boek ontdekt hij verhalen die hij niet mocht, of wilde zien. *Back to Utopia* brengt het verhaal van Utopia, niet als een droom, maar als dat van een gedeelde droom.

Utopia is not a state it is a state of mind.

De film is na de première te zien in verschillende bioscoopzalen in Vlaanderen. Hij zal ook op Canvas te zien zijn en op dvd worden uitgebracht.

Regie: Fabio Wuytack - Productie: Projecto Productions

Distributie: Dalton Distribution, Leuven (Fonk vzw)

TEDX UTOPIA

TEDX LEUVEN

30CC/SCHOUWBURG
BONDGENOTENLAAN 21
3000 LEUVEN

17.11.2016 - 14 uur

STUDENT: € 9 (geen walking dinner)
€ 49 (walking dinner inbegrepen)

PROFESSIONAL: € 49 (walking dinner inbegrepen)

Utopia. De ideale wereld. Onmogelijk ook.

In Leuven denken we daar anders over. 500 jaar na het publiceren van het boek, gaan we met TEDx Leuven op zoek naar Utopia. We brengen een dag vol utopische verhalen, fascinerende projecten en inspirerende performances. Utopia in actie!

Zoals je van TED gewoon bent: Technologie, Entertainment en Design. Maar vooral: ideeën die het waard zijn onze wereld te beroeren. Luister met ons geboeid naar de verhalen van

**Herman Van Rompuy, Urban
 Woorden, Walter Van de
 Velde, Michèle Mees,
 Sheron Shamuillia,
 EefTanghe en 9
 andere inspirerende
 sprekers.**

Tip

Op donderdag 6 oktober vanaf 14 uur wordt in De Hoorn het boek *Roadmap naar Utopia* voorgesteld. Bruno Delepierre (curator TEDxLeuven, innovatiescout MIT) verkent hoe werk, geld en levenskwaliteit elkaar beïnvloeden en wat we kunnen doen om ons huidige systeem te upgraden. Reserveer via www.politeia.be of events@politeia.be

DE WERELD VAN DE WACHTER

TOEGANKELIJKE ANALYSE VAN WERELDPROBLEMEN

30CC

**30CC/SCHOUWBURG
BONDGENOTENLAAN 21
3000 LEUVEN**

09.10.2016 - 16 uur

**VVK: € 10 (TICKET) - € 24 (TICKET + BOEK)
TER PLAATSE: € 12 (TICKET) - € 20 (BOEK)**

☀ BEGELEIDERPAS: GRATIS

30CC en uitgeverij Lannoo Campus stellen het nieuwste boek voor van psychiater Dirk De Wachter. Een programma op maat met tal van fijne gasten. De auteur van *Borderline Times* (2012) en *Liefde, een onmogelijk verlangen* (2014) gaat in zijn nieuw boek verder op zoek naar de kwetsbaarheid van de menselijke ziel. Niet langer houdt die zich schuil achter de muren van de psychiatrie, maar meer en meer middenin onze wereld. Daar voelt de mens zich eenzaam en zinloos.

Maar heeft de mens werkelijk een probleem?

Of is er eerder een probleem met de wereld?

De Wachter neemt de grote wereldproblemen op de korrel: terrorisme, klimaatopwarming en de vluchtelingen crisis. Tussendoor kronkelt hij door de digitale uitdagingen van deze tijden, telkens op zoek naar een antwoord op dezelfde vraag: hoe vindt de mens zichzelf in dit dolgedraaide bestaan?

Ook Simone Van Saarloos, Imke Courtois en Alisja Gescinska zijn te gast. De muziek wordt verzorgd door Eriksson Delcroix.

Dirk De Wachter is psychiater-psychotherapeut en diensthoofd systeem- en gezinstherapie aan het Universitair Psychiatrisch Centrum van de KU Leuven, campus Kortenberg. Hij is opleider en supervisor in de gezinstherapie in verschillende centra in binnen- en buitenland.

HET GOEDE LEVEN MET TINE HENS

30CC

**ABDIJ VAN PARK
HEVERLEE**

11.11.2016

**DE ZONNEWIJZER
WIJGMAAL**

21.12.2016

**EXACTE UREN EN ANDERE INFORMATIE VIND JE
OP WWW.UTOPIALEUVEN.BE/PROGRAMMA**

In 2014 trok Tine Hens – freelancejournaliste voor De Standaard, Humo en Knack – door Europa, op zoek naar antwoorden op de vele vragen die ze zich stelde: Hoe zou de wereld na het kapitalisme eruit zien? Wat betekent het om plots groei als maatstaf der dingen los te laten? Haar ervaringen publiceerde ze in het boek *Het klein verzet*. Tijdens Utopia neemt ze je mee op een zoektocht naar belangrijke waarden, en verbindt ze die met de vier seizoenen. Haar verhaal start in Stille en eindigt met een groot feest. Bezinning voor uitbundigheid!

HET GOEDE LEVEN (HERFST): STILLE DAG - 11.11.2016

Is de herfst de ideale periode om even te bezinnen en stil te staan? Heeft de winterperiode en de gepaard gaande donkere dagen invloed op het tijdsbesef? De eeuwenoude Abdij van Park in Heverlee, een stiltegebied aan de rand van de stad, is de perfecte setting.

HET GOEDE LEVEN (WINTER): TIJD - 21.12.2016

In de winter ben je welkom in één van de meest utopische gebouwen te Leuven: de Zonnewijzer in Wijgmaal. Samen met het onderwijzend personeel, de leerlingen, de buurtbewoners en alle belangstellenden diept Tine Hens het relativerende in ons tijdsbesef uit.

Meer informatie over het vervolg Lente en Zomer van Het Goede Leven vind je vanaf oktober 2016 op www.30cc.be

**BELGISCH KAMPIOENSCHAP
POETRY SLAM**
29.10.2016 - 19 uur

De beste Poetry Slam dichters van ons land palmen de Schouwburg van Leuven in voor het Belgisch Kampioenschap. Een Poetry Slam moet je zien als een 'boksmatch met woorden'. Thema is uiteraard Utopia. De dichters krijgen drie minuten de tijd om met straffe punchlines en een sterke performance de vakjury en het publiek in te pakken. Een dj verzacht de knock-outs met stevige beats. Kom supporteren en klap, fluit of gil jouw favoriete kandidaat naar de overwinning.

De winnaar van het BK Poetry Slam verdedigt de eer van ons land op het WK Poetry Slam in Parijs.

Een initiatief van Creatief Schrijven vzw in samenwerking met 30CC, Pianofabriek, Urban Woorden en Lezarts Urbain.

**30CC/SCHOUWBURG
BONDGENOTENLAAN 21
3000 LEUVEN**

★ **GRATIS**

Reserveren via 30CC@leuven.be met vermelding BK Poetry Slam

**EUROPEES KAMPIOENSCHAP
POETRY SLAM**
26.11.2016 - 19 uur

16 nationale kampioenen Poetry Slam staan op verschillende podia in de stad en strijden op 26 november in het Wagehuys voor de titel van Europees Kampioen. De deelnemers krijgen de uitdrukkelijke opdracht om in het kader van het Utopia feestnajaar een tekst te brengen op maat.

Zet je schrap voor een zondvloed van woorden, als mokerende boksslagen en venijnige wespensteken. Jij stemt mee wie er naar de volgende ronde gaat en beslist mee wie de titel van Europees Kampioen 2016 krijgt.

**30CC/WAGEHUYS
BRUSSELESTRAAT 63
3000 LEUVEN**

Ticket: € 5

**MAAK JE DROOM
DIGITALE WEEK**
08.10.2016 - 16.10.2016

Het thema van de Digitale Week is de droom, helemaal passend binnen het thema van Utopia. Wat kan jij méér dankzij de digitale wereld? En hoe zal de wereld er over pakweg twintig jaar uitzien?

We mogen dromen, maar tijdens de Digitale Week willen we vooral doen!

Tijdens de workshops verdiep je je digitale vaardigheden. Doe ook mee met onze publiekswedstrijd maakjedroom.be. Stuur ons vanaf 15 september een fotocollage, vlog, muziekclip, 3D-print ... van jouw droom en win een virtual reality bril of smartwatch.

**VERSCHILLENDE LOCATIES
IN LEUVEN**

★ **GRATIS**, maar voor sommige activiteiten kan je best op voorhand registreren via www.digitaleweek.be

**PIONIERS EN DROMERS
DAG VAN DE WETENSCHAP KU LEUVEN**
27.11.2016

Welkom in Leuven, dé stad van de wetenschap! Maar dit jaar vooral de stad van Utopia. Je wordt getraakteerd op een wetenschapsprogramma voor jong én oud! Op verschillende locaties verspreid over Leuven kan je actief wetenschap beleven en vragen stellen aan wetenschappers!

KU Leuven en haar campussen zijn tijdens de Dag van de Wetenschap actief over heel Vlaanderen.

**VERSCHILLENDE LOCATIES
IN LEUVEN**

Open: 10 - 17 uur

★ **GRATIS**, maar voor sommige activiteiten kan je best op voorhand registreren

M-USEUMNACHT

DIENT CULTUUR KU LEUVEN

M - MUSEUM LEUVEN
LEOPOLD VANDERKELENSTRAAT 28
3000 LEUVEN

23.11.2016 - 19 uur

BASISPRIJS: € 12
STUDENTEN EN PERSONEEL KU LEUVEN: € 5
★ STUDENTEN MET CULTUURKAART
KU LEUVEN: GRATIS

De M-useumnacht is het ideale moment om 500 jaar Utopia op een andere manier te ontdekken. Van 19 uur tot middernacht bezoek je op eigen tempo of met een gids van studentenkring Mecenat de expo's in M - Museum Leuven. Laat je overweldigen door de absolute topstukken van *Op zoek naar Utopia*, door de hedendaagse kunst van Yto Barrada en de papieren architectuur van Belgische architecten in *EUtopia*. Een stevige portie muziek, performance en *spoken word* vervolledigen het programma met o.a. Dez Mona, Möbius, Se_Ren_Dip Trio, Marcia Liu en Lotte Suvée. Tijd en ruimte tussen al dat lekkers kan je overbruggen in de bar. Het volledige programma is beschikbaar vanaf eind oktober.

M-useumnacht is een initiatief van Dienst Cultuur KU Leuven i.s.m. met M - Museum Leuven. Schrijf je eigen Utopie is een initiatief van Metaforum KU Leuven, Commissie Actuele Kunst en Dienst Cultuur KU Leuven.

WIE WINT DE STUDENTENWEDSTRIJD SCHRIJF JE EIGEN UTOPIE?

Tijdens M-useumnacht hoor je wie zijn of haar droomwereld of ideale samenleving het origineelst heeft uitgewerkt in een essay. De interdisciplinaire jury met o.a. David Van Reybrouck, Annelies Beck en Kristien Bonneure beslist over de winnende utopieën.

CANVASDAG
SAVE THE DATE
21.10.2016

canvas

Canvas plant op 21 oktober naar aanleiding van het televisieprogramma *Wanderlust* en het online platform Canvas.be/wereldbeeld - twee Canvas-projecten rond filosofie en levensbeschouwing - een bijzonder evenement volledig in het teken van 500 jaar Utopia. De precieze inhoud ervan is nog een goed bewaard geheim. Maar dit staat wél vast: Canvas trakteert je op een uitgebreid programma met interessante sprekers en boeiende gesprekken.

Noteer 21 oktober alvast in je agenda!

M - MUSEUM LEUVEN
LEOPOLD VANDERKELENSTRAAT 28
3000 LEUVEN

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK KU LEUVEN
MGR. LADEUZEPLEIN 21
3000 LEUVEN

Meer informatie over de exacte uren, het volledige programma en ticketinformatie vind je op www.utopialeuven.be/programma

LEZINGEN EN DEBATTEN

THOMAS MORE EN ZIJN UTOPIA ONTRAFELD

Thomas More en de *Utopia* blijven tot de verbeelding spreken van schrijvers, wetenschappers en filosofen. Wil je de context van de tentoonstellingen rond 500 jaar Utopia beter leren kennen? Dan vind je hier beslist de lezing naar je smaak.

UTOPIA DONDERDAGAVOND LEZINGEN

De verhalen achter de tentoonstelling *Op zoek naar Utopia* in M – Museum Leuven leer je kennen via vijf publiekslezingen. Telkens op donderdagavond: het museum is dan tot 22 uur open.

De specialisten diepen op een heldere manier elk een thema uit. Op de website krijg je meer achtergrond bij elke voordracht. Over het boek *Utopia*, over de wondermooie gerestaureerde *Besloten Hofjes*, de mysterieuze wetenschappelijke instrumenten, ... : de sprekers delen graag hun passie voor Utopia.

OP ZOEK NAAR UTOPIA: HET VERHAAL VAN DE CURATOR

Wil je zoveel mogelijk uit je tentoonstellingsbezoek halen? Kom dan zeker vooraf luisteren naar het verhaal van de curator. Voor je bezoek aan de museumzalen vertelt curator Jan Van der Stock je meer over de tentoonstelling. Maar liefst zeven jaar geleden is hij begonnen met de voorbereidingen van *Op zoek naar Utopia*. Wat is de aanleiding van de tentoonstelling? En hoe komt zo'n groot project tot stand? Zijn verhalen zullen je zonder twijfel boeien. Hij vertelt je bijvoorbeeld hoe hij zelfs de *Queen* van Groot-Brittannië wist te bewegen om een kunstwerk uit te lenen uit haar persoonlijke collectie.

Schrijf je in via www.utopialeuven.be/lezingen

FORUM M - MUSEUM LEUVEN

MATINÉE

29.10.2016 - 13 uur

03.12.2016 - 13 uur

De lezingen zijn gratis toegankelijk. Voor de tentoonstelling moet je apart een toegangsticket kopen. Meer info op pagina 28.

UTOPIA DONDERDAGAVOND LEZINGEN

Spreker	Titel	Locatie & datum	Startuur & prijs*
JAN PAPY <i>Gewoon hoogleraar Latijnse taal- en Letterkunde KU Leuven</i>	WAAR IS UTOPIA? Thomas More, een eiland, een boek	FORUM M - MUSEUM LEUVEN	GRATIS
		27.10.2016	20 uur
JAN VAN DER STOCK <i>Curator tentoonstelling Op zoek naar Utopia - Gewoon hoogleraar kunstwetenschappen KU Leuven en directeur van Illuminare - Studiecentrum voor Middeleeuwse Kunst</i>	OP ZOEK NAAR UTOPIA Het verhaal van de curator	FORUM M - MUSEUM LEUVEN	GRATIS
		03.11.2016	20 uur
BARBARA BAERT <i>Gewoon hoogleraar kunstwetenschappen KU Leuven en winnaar van de prestigieuze Francquiprijs 2016</i>	De besloten tuin als artistieke vrijplaats. Het onderzoek naar een bijzonder erfgoed in de Lage landen.	FORUM M - MUSEUM LEUVEN	GRATIS
		24.11.2016	20 uur
KOENRAAD VAN CLEEMPOEL <i>Gewoon hoogleraar architectuur en kunst Universiteit Hasselt</i>	Wetenschappelijke instrumenten tijdens de Renaissance; een nieuw evenwicht tussen Utopia en observatie.	FORUM M - MUSEUM LEUVEN	GRATIS
		08.12.2016	20 uur
HERMAN PLEIJ <i>Emeritus hoogleraar historische Nederlandse letterkunde - Universiteit Amsterdam</i>	Rechtvaardigen van lust en genot tussen middeleeuwen en vroegmoderne tijd: alleen in utopieën?	PROMOTIEZAAL KU LEUVEN (NAAMSESTRAAT 22)	GRATIS
		12.01.2017	20 uur

*Inschrijven niet verplicht

Hou www.utopialeuven.be/lezingen in het oog voor een up-to-date overzicht van alle lezingen in het kader van 500 jaar Utopia.

KONING VAN ANDERSLAND
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK & KUNST
EN ERFGOED KU LEUVEN
08.12.2016 - 20 uur

Tijdens deze literaire avond gaan Hans Achterhuis, Erik De Bom en Toon Van Houdt met elkaar in dialoog. Er ontspint zich een debat over de interpretatie van *Utopia*, over utopie en dystopie, en de literaire en historische relevantie van More's gouden boekje.

In het boek *Koning van Utopia* komt Hans Achterhuis tot een ophefmakend inzicht: Utopia was geen utopie. Maar wat dan wel? In het boek *Andersland. In de voetsporen van Thomas More* onder redactie van Erik De Bom en Toon Van Houdt wordt uitgebreid stilgestaan bij More en zijn *Utopia*. De literaire avond vindt plaats in de Universiteitsbibliotheek waar ook de tentoonstelling *Utopia & More* loopt. Een must voor wie van een discussie houdt.

GROTE LEESZAAL
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
MGR. LADEUZEPLEIN 21
3000 LEUVEN

Ticket: € 8 - € 4
Schrijf je in via cultuurUB@kuleuven.be

SLOTDEBAT: BACK TO UTOPIA
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK & KUNST
EN ERFGOED KU LEUVEN
16.01.2017 - 20 uur

Tip

Heb je de tentoonstelling *Utopia & More* nog niet gezien? Een bezoek is in de prijs inbegrepen.

'Thomas More is een zeer scherpe geest die de problemen in de samenleving opmerkt en nauwkeurig registreert. Een scherpe analyse van de problemen voorkomt vaak drastische oplossingen.'
— Geert Noels (econoom)

Drie toonaangevende stemmen in Vlaanderen komen aan het woord. Geert Noels, Bea Cantillon en Rik Torfs reflecteren samen en elk vanuit een eigen invalshoek, onder leiding van journalist Dirk Tieleman, over de betekenis van *Utopia* voor de mens van nu.

Een interessante debatavond als slotstuk van het Utopia-project in Leuven.

GROTE LEESZAAL
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
MGR. LADEUZEPLEIN 21
3000 LEUVEN

Ticket: € 8 - € 4
Schrijf je in via cultuurUB@kuleuven.be

LUTOPIA: STAD VAN DE TOEKOMST
METAFORUM KU LEUVEN
21.10.2016 - 17 uur

500 jaar Utopia kijkt nadrukkelijk naar de toekomst. Hoe zou Leuven er binnen 100 jaar moeten uitzien? Metaforum, de denktank voor maatschappelijk debat van de KU Leuven, heeft binnen de utopia-context nagedacht over de ideale stad in de ideale wereld.

Een werkgroep legde toekomstidealen samen op het vlak van ecologie, duurzaamheid, diversiteit, sociale gelijkheid, mobiliteit, energie, transport, enz. Deze denkoefening resulteerde in een nieuwe tekst *Lutopia*. Leuvense betrokkenen reageren in een paneldebat op *Lutopia*. Een boeiende discussie waarin tegenspraak voor de nodige animo zal zorgen.

AUDITORIUM STUK
NAAMSESTRAAT 96
3000 LEUVEN

GRATIS
Schrijf je in via www.kuleuven.be/metaforum

Voor de echte meerwaardezoeker zijn er de Utopia-lezingen van Lectio, het interdisciplinair onderzoekscentrum van de KU Leuven, in het kader van het internationale congres *Authority Revisited. Towards Thomas More and Erasmus in 1516*. Ook de nieuwe editie AUDITORIUM van Stad en Architectuur in het STUK kadert binnen het thema architectuurutopie.

Meer informatie vind je op www.utopialeuven.be/lezingen

Tip

ZIN OM ER EEN DAGUITSTAP VAN TE MAKEN?

Combineer dan een bezoek aan de tentoonstelling *Op zoek naar Utopia* met een stadswandeling en een lekkere lunch. Meer informatie en reservatie via trips@leuven.be of +32 (0)16 27 22 73

UTOPIA IN DE STAD

Niets is leuker dan een wandeling door het mooie Leuven met een gids die je de highlights en de verborgen plekjes toont. Er zijn 2 formules: een voor individuele bezoekers en een voor groepen.

UTOPIA INDIVIDUEEL 25.09.2016 – 22.01.2017

UTOPIA OP ZONDAG

Tijdens deze gratis zondagse wandeling kom je langs de hoogtepunten van Leuven uit de tijd van Thomas More. De ervaren gids vertelt je boeiende verhalen en anekdotes over het Leuven rond 1500. Je ontdekt het rijke historische verleden van de stad en proeft van het gezellige stadscentrum.

Maak een reis in de tijd: beleef het Leuven uit de 16de eeuw!

TOERISME LEUVEN (BALIE) NAAMSESTRAAT 3 3000 LEUVEN

 GRATIS tickets
Elke zondag om 14 u aan de balie van Toerisme Leuven
De wandeling duurt 2 uur
Taal: Nederlands

UTOPIA IN GROEP 24.09.2016 - 17.01.2017

OP ZOEK NAAR UTOPIA: EEN ENGELSMAN IN LEUVEN

Een gids neemt je mee op tocht door het Leuven van de 16de eeuw. Je beleeft de stad door de ogen van een Engelse student aan de jonge Leuvense universiteit. Een periode waarin Leuven hét centrum was van het humanisme en waarin oude wereldbeelden op losse schroeven kwamen te staan. Een wandeling waarbij je onverwacht veel parallellen ontdekt tussen de tijd van Thomas More en deze waarin wij leven.

Ticket: € 5 per deelnemer (min. van € 75)
Afspraak aan het stadhuis Leuven
De wandeling duurt 2 uur
Talen: Nederlands, Frans, Engels, Duits
Boeken en meer informatie via leuvenplus@gmail.com

DE STAD ALS UTOPIE

Deze wandeling toont je de pogingen om van Leuven een ideale stad te maken. De stedenbouwkundige ingrepen in de voorbije eeuwen zijn oplossingen voor sociale, economische en maatschappelijke problemen die soms (gedeeltelijk) gerealiseerd werden, soms ook niet. De rode draad is de vraag die Thomas More zich al stelde: hoe maken we van de stad een 'eu topos', een 'goede plek'? Is een ideale stad haalbaar of blijft het een 'ou topos', een plaats die niet bestaat?

Ticket: € 6 per deelnemer (min. van € 72)
Afspraak aan het stadhuis Leuven
De wandeling duurt 2 uur
Talen: Nederlands, Engels
Boeken en meer informatie via leuvenplus@gmail.com

NERGENSLAND, OOK IN LEUVEN?

Leuven Leisure leidt je rond in de ideeënwereld van Thomas More. In het hedendaagse Leuven ga je, samen met Rafaelo Babbalario, de verteller in de *Utopia*, op zoek naar overeenkomsten en verschillen tussen de stad Leuven en het eiland Utopia. Hoe zag Utopia er eigenlijk uit? Waar hield een Utopiaan zich mee bezig? Gingen ze bijvoorbeeld op reis? Wat deden ze in hun vrije tijd? De gids neemt je mee op sleeptouw naar verrassende plekjes in de stad waarbij de link tussen Leuven en Utopia steeds duidelijker wordt.

Ticket: € 12 per deelnemer (min. van € 120)
Afspraak bij Leuven Leisure - Tiensestraat 5
De wandeling duurt 2u30
Talen: Nederlands, Engels
Boeken en meer informatie via hello@leuvenleisure.com

MORE OP HET MENU 20.10.2016 - 17.01.2017

Lekker eten is van alle tijden. In 1514 verscheen het eerste gedrukte kookboek in het Nederlands met de prachtige titel *Een notabel boecxken van cokeryen*.

Een populair gerecht was Blancmanger, gemaakt met amandelmelk en gevogelte en gekruid met specerijen en suiker. 500 jaar later laten enkele jonge Leuvense chefs zich inspireren door de recepten uit dit boekje. Laat je verrassen door 16de-eeuwse *haute cuisine* in een hedendaags jasje.

Leuvense toprestaurants Essenciel, Het Land aan de overkant, Zarza, Zappaz en Trente doen alvast mee. Smakelijk!

Meer info op www.utopialeuven.be/ontdekleuven

LEUVEN WALK Smartphone-applicatie

Ontdek op eigen houtje de highlights van Leuven. De app toont je de belangrijkste bezienswaardigheden van de stad, overgoten met een Utopia sausje.

 GRATIS

WINTERTIJD IN LEUVEN 07.12.2016 - 07.01.2017

Beleef 4 weken lang gezellige winteractiviteiten in het centrum van de stad. Soms betalend, dan weer helemaal gratis. Wintertijd in Leuven: dat is kuieren over de kerstmarkt, proeven aan hippe foodtrucks of genieten van een intiem concert in het stadhuis. Uiteraard staan verschillende activiteiten in het teken van 500 jaar Utopia. Droom gezellig weg van een ideale wereld in het winterse Leuven.

www.wintertijdinleuven.be

UTOPIA LOOPT VERDER IN DE WINKELSTRATEN ... 24.09.2016 - 17.01.2017

Ook de winkels en horeca-zaken in Leuven dromen van een utopische wereld! Ontdek de citaten, beelden en schilderijen van historische en eigentijdse (woord-)kunstenaars op de vitrines van de lokale handelaars en horeca-uitbaters.

Voor een overzicht van alle deelnemende zaken zie www.utopialeuven.be/programma

En ga zeker met je kinderen op zoek naar het prinsesje!

Coördinatie:
Liefst Leuven

WAAR IS HET PRINSESJE? 20.10.2016 - 17.01.2017

Neem ook je kinderen mee op pad in utopisch Leuven. Het mooie *Portret van een jonge Deense prinses* van Jan Gossaert, vanaf 20 oktober in M - Museum Leuven, is de inspiratiebron voor dit project. Elke kind jonger dan 14 jaar kan deelnemen aan de wedstrijd *Waar is het prinsesje*. Je gaat daarbij op zoek in de etalages van de Leuvense winkels naar tien prinsesjes. Als je ze alle tien gevonden hebt, ontvang je een leuk gadget. Veel succes!

Je deelnameformulier en gadget kan je ophalen aan de balie van Toerisme Leuven, Naamsestraat 3, 3000 Leuven.

LOCATIES

- 1 M - MUSEUM LEUVEN**
Leopold Vanderkelenstraat 28
3000 Leuven
- 2 UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK KU LEUVEN**
Mgr. Ladeuzeplein 21
3000 Leuven
- 3 30CC/SCHOUWBURG**
Bondgenotenlaan 21
3000 Leuven
- 4 DE BIB LEUVEN & STADSARCHIEF**
Rijschoolstraat 4
3000 Leuven
- 5 COLLEGE DE VALK KU LEUVEN**
Tiensestraat 41
3000 Leuven
- 6 STADHUIS LEUVEN**
Grote Markt 9
3000 Leuven
- 7 UNIVERSITEITSHALLEN KU LEUVEN**
Naamsestraat 22
3000 Leuven
- 8 OMGEVING DRUKKERIJ UTOPIA**
Naamsestraat 25
3000 Leuven
- 9 GROTE AULA MARIA-THERESIA KU LEUVEN**
Sint-Michielsstraat 6
3000 Leuven
- 10 AULA PIETER DE SOMER KULEUVEN**
Charles Deberiotstraat 24
3000 Leuven
- 11 MAURITS SABBEIBLIOTHEEK KU LEUVEN**
Charles Deberiotstraat 26
3000 Leuven
- 12 SINT-DONATUSPARK**
Tiensestraat
3000 Leuven
- 13 KADOC LEUVEN KU LEUVEN**
Vlamingenstraat 39
3000 Leuven
- 14 STUK & CINEMA ZED**
Naamsestraat 96
3000 Leuven
- 15 ANATOMISCH THEATER**
Minderbroedersstraat 52
3000 Leuven
- 16 30CC/PREDIKHERENKERK**
O.L. Vrouwstraat
3000 Leuven
- 17 30CC/WAGEHUYS**
Brusselsestraat 63
3000 Leuven
- 18 SLAC/ACADEMIE BEELDEND KUNST EN 30CC/MINNEPOORT**
Dirk Boutslaan 60 - 62
3000 Leuven
- 19 SINT-MAARTENSDAL**
3000 Leuven
- 20 AB INBEV**
Brouwerijplein 1
3000 Leuven
- 21 VAARTKOM**
3000 Leuven
- 22 OPEK**
Vaartkom 4
3000 Leuven
- 23 IJZERENBERG**
Brusselsesteenweg 131
3020 Winksele
- 24 CAMPUS GASTHUISBERG UZ LEUVEN**
Herestraat 49
3000 Leuven
- 25 DEPARTEMENT COMPUTERWETENSCHAPPEN KU LEUVEN**
Celestijnenlaan 200A
3001 Heverlee
- 26 THERMOTECHNISCH INSTITUUT KU LEUVEN**
Kasteelpark Arenberg
3001 Heverlee
- 27 KAPEL HEILIG HARTINSTITUUT**
Naamsesteenweg 355
3001 Heverlee
- 28 ABDIJ VAN PARK**
3001 Heverlee
- 29 HULPGEVANGENIS LEUVEN**
Maria Theresiastraat 74
3000 Leuven
- 30 AGENCY FOR POOR MEDIA**
Maria Theresiastraat 123
3000 Leuven
- 31 HET DEPOT**
Martelarenplein 12
3000 Leuven
- 32 STEINERSCHOOL DE ZONNEWIJZER**
Privaatweg 7
3018 Wijgmaal

Laat de toekomst maar komen.

Straf hé, wat er vandaag allemaal kan? En dat is nog maar het begin. Want met nieuwe technologie gaat alles sneller en eenvoudiger voor ons allemaal. Dus laat de toekomst maar komen.

kbc.be/toekomst

ALLES IS MOGELIJK

DANKZIJ U

Stadsfestival 500 Jaar Utopia
DIT PROJECT IS ER DANKZIJ U.
Via de Nationale Loterij steunt u onrechtstreeks
tal van projecten waar iedereen iets aan heeft.
In 2015 ging op die manier meer dan 8,5 miljoen euro
naar culturele projecten zoals dit.

**Nationale
Loterij**

Solutions for the rising sea level

Solutions for polluted rivers and soils

Solutions for reduction of emissions

Solutions for scarcity of resources

DEME

Dredging, Environmental & Marine Engineering

DEME nv
Haven 1025, Scheldedijk 30
B-2070 Zwijndrecht, Belgium
T +32 3 250 52 11
F +32 3 250 56 50
info.deme@deme-group.com
www.deme-group.com

DEME has a leading position in a number of highly specialized and complex hydraulic disciplines. In the next decades, the world will be facing major challenges such as the effects of climate change and scarcity of resources. Through innovative thinking DEME is offering sustainable solutions in response to these future needs in various fields such as soil and sediment remediation, water treatment, coastal protection, development of green and blue energy, offshore dredging of gravel and sand, deep sea harvesting of minerals and creation of land in densely populated regions, ports and industries.

Creating land for the future

Entrepreneur of the Year®
Onderneming van het Jaar® 2015

Ontdek de stukjes stad die je nog nooit hebt gezien, met **De Lijn**

Koop een sms-ticket en spring zo op de bus: sms 'DL' naar 4884

Een sms-ticket kost je slechts € 1,80*. Met dit ticket kan je gedurende 1 uur onbeperkt overstappen. Zo kan je vergelijken op welk terras de nootjes het beste smaken en ontdek je nieuwe schatten als toerist in eigen stad. Je vindt al onze vervoerbewijzen op delijn.be/zomer.

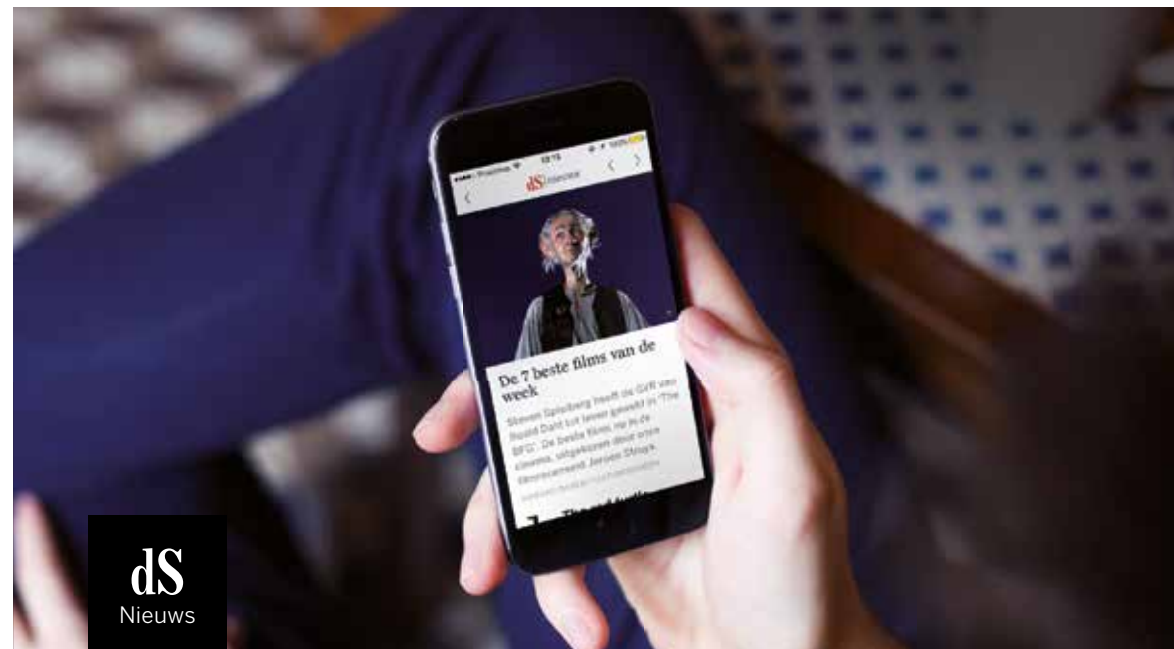
Leuven beleven begint met de bus

* + € 0,15 operator kost

EXPERIMENT/ALTERNATIEVE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACT
KLASSIEKE MUZIEK/POËZIE,
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GA
HEDENDAAGSE MUZIEK/FEST
POLITIEK/ECONOMIE/WORL
PERFORMANCE/SOCIOLOG
PHANSON SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

dS
Nieuws

Download
gratis

Cultuurtips op zakformaat?

Download nu dS Nieuws

Download nu de **dS Nieuws app** en stel zelf uw persoonlijk nieuwsoverzicht samen in 'Mijn Nieuws'.

Volg deze vier stappen en ontvang uw **cultuurtips op zakformaat**:

1

Swipe naar
het kanaal
'Mijn Nieuws'

2

Zoek 'Cultuurtips'
en voeg toe

3

Volg eventueel nog
meer thema's
en klik op bewaren

4

Ontvang steeds
verrassende tips

Download nu **dS Nieuws** op uw smartphone
via standaard.be/dsnieuws

VERWACHT HET ONVERWACHTE

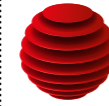
dS De
Standaard

MIS NIETS VAN HET STADSFESTIVAL MET DEZE UITKNIPBARE KALENDER

Op www.utopialeuven.be staan aanvullingen op dit uitgebreide programma en lees je hoe je je plaatsen reserveert. Alvast heel veel plezier. We zijn benieuwd naar jullie mening!

Deel ze op [#utopialeuven](https://twitter.com/utopialeuven)

THE FUTURE IS MORE
500 JAAR UTOPIA

KALENDER STADSFESTIVAL
24.09.2016 - 17.01.2017

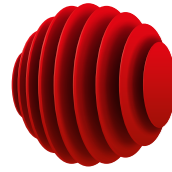
Titel	Datum	Locatie	Organisatie	Pagina
TENTOONSTELLINGEN				
OP ZOEK NAAR UTOPIA	20.10 - 17.01	M - Museum Leuven	KU(N)ST Leuven, M - Museum Leuven & Illuminare KU Leuven	32
UTOPIA & MORE	20.10 - 17.01	Universiteitsbibliotheek KU Leuven	Universiteitsbibliotheek & Kunst en Erfgoed KU Leuven	42
EUTOPIA - MOGELIJKHEID VAN EEN EILAND	20.10 - 17.01	M - Museum Leuven	Stad en Architectuur	44
YTO BARRADA	30.09 - 17.01	M - Museum Leuven	M - Museum Leuven	46
TRACING THE FUTURE	30.09 - 20.11	Universiteitsbibliotheek KU Leuven, KADOC KU Leuven, Sint - Donatuspark & Anatomisch Theater	Commissie Actuele Kunst KU Leuven & M - Museum Leuven	48
EX VITRO	01.10 - 30.10	Thermotechnisch Instituut Kasteelpark Arenberg Heverlee	Fablab & Culturele Studies KU Leuven	52
POOR MEDIA	07.10 - 28.10	Agency for Poor Media - Leuven	Werkbank	64
DE UTOPIE VAN EEN MISSIE	30.09 - 17.01	KADOC KU Leuven	KADOC KU Leuven	65
LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM EN DAAD...	09.11 - 17.01	de Bib Leuven & Stadsarchief Leuven	Luc Verpoest, de Bib Leuven & Stadsarchief Leuven	66
DE GOUDEN EEUW VAN DE BIJBEL STUDIE	28.10 - 09.12	Maurits Sabbibliotheek KU Leuven	Faculteit Theologie KU Leuven	67
LEUVEN MEETS UTOPIA	05.10 - 09.10	Ijzerenberg	Ijzerenberg	68
ZIEKENHUIS 3.0	22.10 - 17.01	UZ Leuven Campus Gasthuisberg	Centrum Menselijke Erfelijkheid KU Leuven	68
UTOPIA 3	23.09 - 14.01	SLAC	SLAC / Academie Beeldende Kunst	69
UTOPIA VOOR KINDEREN				
GEZINSPARCOURS EN AUDIOGIDS UTOPIA	20.10 - 17.01	M - Museum Leuven	M - Museum Leuven	56
KUNSTENDAG VOOR KINDEREN	20.11	M - Museum Leuven	M - Museum Leuven	57
GEZINSPARCOURS DE BRIEF VAN UTOPIA	20.10 - 17.01	Universiteitsbibliotheek KU Leuven	Universiteitsbibliotheek & Kunst en Erfgoed KU Leuven	57
KINDERUNIVERSITEIT: VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID	15 + 22.10	Departement Computerwetenschappen & College De Valk	Dienst Congres en Event KU Leuven	58
ALS OOOT	13.11 - 04.12	OPEK	Artforum	59
CREATIEVE DO-WORKSHOPS	03 + 04.11 & 05 + 06.01	Locatie nog te bepalen	Stad en Architectuur	59
UTOPIA OP HET RODE HOND FESTIVAL	03.11 - 06.11	Verschillende locaties in Leuven	30CC	60
THEATER				
UTOPIA - TUSSEN DAAD EN DROOM	13 + 14 + 15.12	Hulpevangenis Leuven	De Rode Antraciet, Vormingplus Oost-Brabant & CAW Oost - Brabant	70
THOMAS MORUS MOET NOO LEIVE	19.11	30CC/Schouwburg	Academie van het Leives dialekt	70
TROJE	10 + 11 + 12.10	OPEK	Het Nieuwstedelijk & Maarten Keteis	71
HOOP	16 + 17 + 18 + 20 + 22.12	OPEK	Het Nieuwstedelijk	72
HET EINDE IS NABIJ	11 + 12.01	OPEK	Het Nieuwstedelijk & Marthalentatief	73
DANS				
OUR TIMES - MICHEL VANDEVELDE	20 + 21.12	STUK	STUK	74
DANCE AND RESISTANCE NADA PRODUCTIONS/AMANDA PIÑA & DANIEL ZIMMERMANN	20 + 21.12	STUK	STUK	75
CONCERTEN				
MUZIKAAL STARTSCHOT: MUSIC FOR PEACE	23 + 24 + 25.09	Kapel Heilig Hartinstituut Heverlee	Frascati Symphonic	76
SONGS FOR UTOPIA	19.01	Het Depot	Het Depot	77
HET TUMULT VAN DE TIJD - UTOPIE VAN DE ZEGBAARHEID	26.09	Prieter De Somer Aula	Festival 20/21	78
REQUIEM POUR LA FIN DU TEMPS - UTOPIE VAN DE EINDIGHEID	25.10	Abij van Park	Festival 20/21	78
KOSMOS* - UTOPIE VAN DE HOORBAARHEID	22.10	Grote Aula Maria-Theresia	Festival 20/21	79
DE MUZIKALE HEL	30.11	30CC/Predikherenkerk	Leccio KU leuven & 30CC	80
STILLE NACHT - JAN SWERTS & JOEP BEVING	10.11	30CC/Schouwburg	30CC	80
BIG CITIES IN THE 20'S	23.12	30CC/Minnepoort	LUCA School of Arts - Jazz & 30CC	81
PARTICIPATIEF PROJECT				
LEUVEN 2016: TUSSEN DROOM EN DAAD...	13 - 17.09 & 23.09 & 24 + 25.09	de Bib Leuven	Luc Verpoest, de Bib Leuven & Stadsarchief Leuven	82
DE KUEZE VAN DE WORMS	02 + 03 + 04.12	Sint-Maartensdal & AB Inbev	Cie Tartaren & De Factory	83
MIJN UTOPIA IN BEELD	28.10 - 06.11	Universiteitshallen KU Leuven	School Ter Bank	84
UTOPIA: TUSSEN DAAD EN DROOM	14.01 - 17.01	OPEK	De Rode Antraciet, Vormingplus Oost-Brabant & CAW Oost - Brabant	84
DIJK	01 + 02.10 & 29 + 30.10	Vaartkom	Max Last	85
EVENTS				
BACK TO UTOPIA	19 + 21 + 23 + 24 + 27 + 29.10	Cinema Zed (STUK)	Fabio Wuytack & Fonk	86
TEDX UTOPIA	17.11	30CC/Schouwburg	TedX Leuven	87
DE WERELD VAN DE WACHTER	09.10	30CC/Schouwburg	30CC	88
HET GOEDE LEVEN MET TINE HENS	11.11 + 21.12	Abij van Park & De Zonnewijzer	30CC	89
BELGISCH KAMPIOENSCHAP POETRY SLAM	29.10	30CC/Schouwburg	30CC	90
EUROPEES KAMPIOENSCHAP POETRY SLAM	26.11	30CC/Wagehuys	30CC	90
MAAK JE DROOM	08 - 16.10	Verschillende locaties in Leuven	Digitale Week	91
DAG VAN DE WETENSCHAP: PHONIERS EN DROMERS	27.11	Verschillende locaties in Leuven	Dienst Congres en Event KU Leuven	91
M-USEUMNACHT	23.11	M - Museum Leuven	Dienst Cultuur KU Leuven & M - Museum Leuven	92
CANVADAG	21.10	M - Museum Leuven & Universiteitsbibliotheek KU Leuven	Canvas	93
LEZINGEN EN DEBATTEN				
HET VERHAAL VAN DE CURATOR	29.10 + 03.12	Forum M - Museum Leuven	KU(N)ST Leuven, M - Museum Leuven & Illuminare KU Leuven	94
DONDERDAGAVOND LEZINGEN	27.10 + 03.11 + 24.11 + 08.12 + 12.01	Forum M - Museum Leuven & Promotiezaal KU Leuven	KU(N)ST Leuven, M - Museum Leuven & Illuminare KU Leuven	95
KONING VAN ANDERSLAND	08.12	Universiteitsbibliotheek KU Leuven	Universiteitsbibliotheek & Kunst en Erfgoed KU Leuven	96
SLOTDEBAT: BACK TO UTOPIA	16.01	Universiteitsbibliotheek KU Leuven	Universiteitsbibliotheek & Kunst en Erfgoed KU Leuven	96
LUTOPIA: STAD VAN DE TOEKOMST	21.10	Auditorium STUK	Metaforum KU Leuven	97
STADSVKERKENNINGEN				
UTOPIA OP ZONDAG	25.09 - 22.01	Binnenstad Leuven	Toerisme Leuven	98
UTOPIA IN GROEP	24.09 - 17.01	Binnenstad Leuven	Leuven+ & Leuven Leisure	99
MORE OP HET MENU	20.10 - 17.01	Binnenstad Leuven	Verschillende restaurants	100
WINTERTIJD IN LEUVEN	07.12 - 07.01	Binnenstad Leuven	Toerisme Leuven	100
UTOPIA LOOPT VERDER IN DE WINKELSTRATEN...	24.09 - 17.01	Binnenstad Leuven	Liefst Leuven	101

LEGENDE

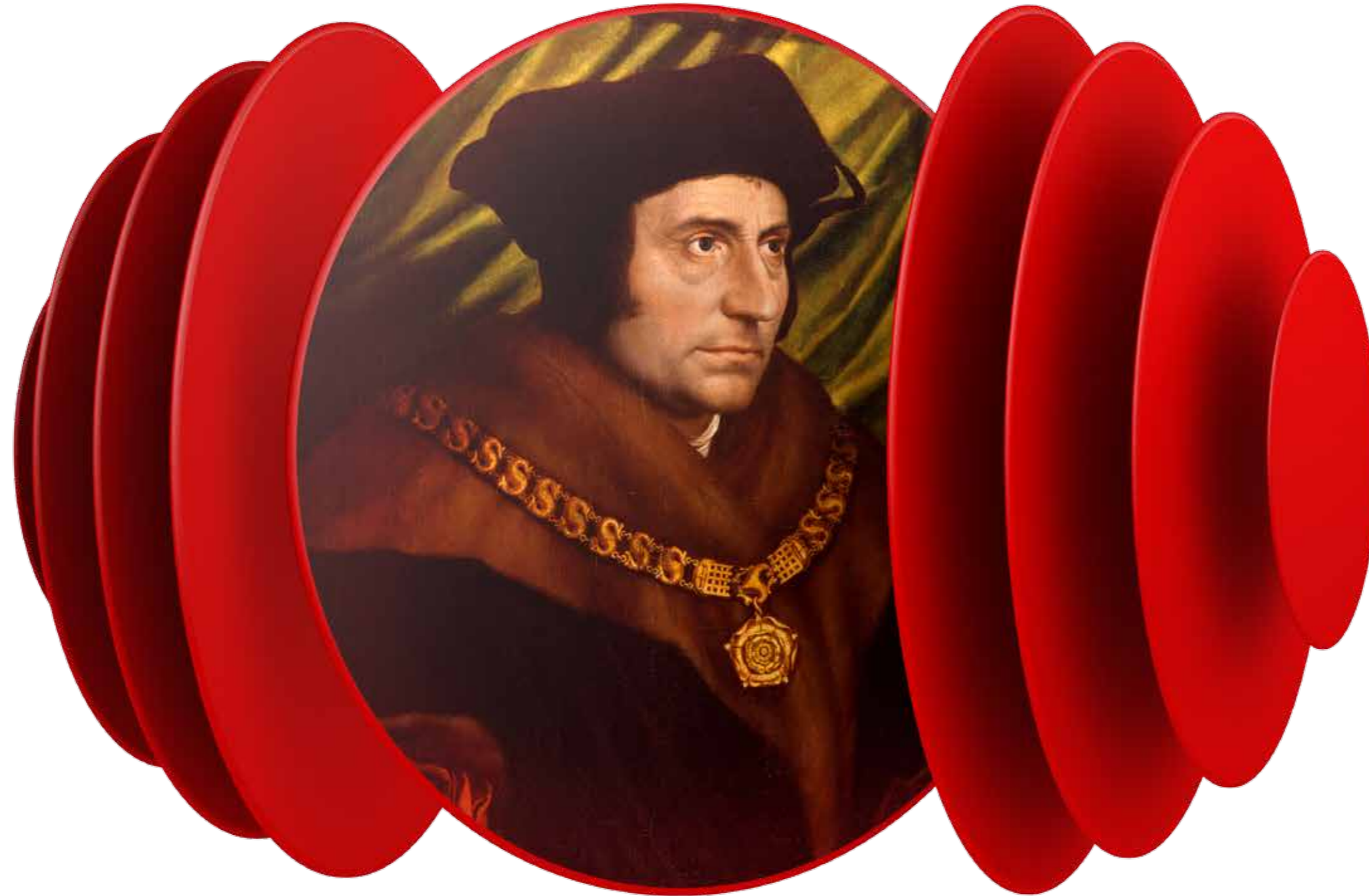
Ideaal voor kids

Niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers

Gratis voorstelling

THE FUTURE IS MORE
500 JAAR UTOPIA

STADSFESTIVAL LEUVEN

24.09.2016 - 17.01.2017
WWW.UTOPIALEUVEN.BE

COLOFON

SAMENSTELLING – COÖRDINATIE – EINDREDACTIE

Hanna van Zutphen, Lien De Keukelaere, Annelies Vogels,
Jan Van der Stock, Hannah De Moor, Silke Vandaele,
Jessica Peetermans en Maarten Bassens.

COPY EN VORMGEVING

Henny Van Gerwen
en het team van BBDO

AUTEURS

Deelnemende organisaties aan het stadsfestival 500 jaar Utopia

MET DANK AAN ONZE PARTNERS

30CC, Akademie van het leives dialect, Artforum, Campanae Lovanienses, Canvas, CAW Oost-Brabant, Centrum Menselijke Erfelijkheid KU Leuven, Commissie Actuele Kunst KU Leuven, Compagnie Tartaren, Culturele Studies KU Leuven, de Bib Leuven, De FactorY, De Rode Antraciet, Dienst Congres en Event KU Leuven, Dienst Cultuur KU Leuven, Digitale Week, Fabio Wuytack, Fablab KU Leuven, Faculteit Theologie KU Leuven, Festival 20/21, Fonk, Frascati Symphonic, Het Depot, het nieuwstedelijk, IJzerenberg, Illuminare KU Leuven, KADOC KU Leuven, Kunst en Erfgoed KU Leuven, Lectio KU Leuven, Leuven+, Leuven Leisure+, Liefst Leuven, LUCA School of Arts – Jazz, Luc Verpoest, Marthalentatief, Matrix, Max Last, Metaforum KU Leuven, M – Museum Leuven, School Ter Bank, SLAC/Academie Beeldende Kunst, Stad en Architectuur, Stadsarchief Leuven, STUK, TedX Leuven, Toerisme Leuven, Universiteitsbibliotheek KU Leuven, Vormingplus Oost-Brabant, Werktank

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

V.U: Lien De Keukelaere - KU[N]ST Leuven vzw, p/a
Stadskantoor, Professor Van Overstraetenplein 1, 3000 Leuven

